

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy óra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy óra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fl,
minden következőnél 16 fillér.
Nyitár petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, december 15.

Mal számunk főbb közleményei:

- Wekerle kihallgatása.
- Arad és a zsilvölgyi bányavidék.
- Az aradi katolikus kör estélye.
- A Reisinger-Balcsó ügy tárgyalása.
- Lipót király haldoklik.
- A vér . . .
- Falusi kisleány pesti kalandja.
- Csődkérvény Lujza hercegnő ellen.
- Politikai kiskaté.
- Tarkaságok.

Sötét kilátások.

Arad, december 14.

A válság — úgy tetszik — sohse mozdul ki a holtpontonról. Hamarjába össze se tudjuk szedni emlékeztünkbe, hány kísérlet történt már arra, hogy valamilyen kibontakozást teremtsenek a mostani lehetetlen szituációból, de ezek a kísérletek csep-pet sem lendítettek a helyzeten és a válság most, hónapok múltán is ugyanott van, ahol kezdetben. Változás történt annyiban, hogy a pártke-retek némileg eltolódtak és a negy-vennyolcas párt két csoportja, a Kos-suth-tábor és a Justh követői kétfelé váltak s az egyik csoport késznek nyilatkozott a nemzeti ellenállásban részt vett és azelőtt szövetséges pár-tokkal keresni a kibontakozás útját. De ez csak lefelé teremtett változást, odafenn ép oly merevek maradtak a kooperálásra kész pártoknak a mini-mumra mérsékelt kívánalmaival szem-

ben is és a válság lényegében sem-mivel sem javult, sőt talán még su-lyosbodott is.

Most ismét újabb kombináció ke-rült előtérbe. Az alkotmánypárthoz tartozó Zichy János grófot iparkodtak megnyerni arra, hogy vállalkozzék a kabinetalakításra és a kibontakozás munkájára. Ez a kombináció azonban szintén sikertelen maradt és a minisz-terek továbbra is helyükön kényszer-ülnek maradni. A kombináció siker-telensége főleg személyi momentumo-kon fordult meg. Sokan huzódoztak egy egészen rövid, átmeneti időre ter-vezett kormányalakítástól, amely az indemnitás megszerzése mellett kizá-rólag a pártok és a korona közti egyezkedés vitelét vallotta volna céljául.

Ebben a pillanatban megint az a helyzet, hogy a jövőre vonatkozólag semmi biztosat sem lehet mondani és még kombinációkba sem merészkedik senki, annyira nem lehet számolni a jövő esélyeivel. A bécsi lapok a Justh-Lukács-féle kombinációt emlegetik és ha az alkotmányos kibontakozás min-den kísérlete meghiusulna, akkor Khuen-Héderváry eljövételét jósolják.

A Justh-Lukács-féle kabinet ala-kitásáról szó esett mostanában. Fő-leg a bécsi keresztény-szociálista kö-rök vannak mellette és beszélnek róla az ó-szabadelvük is. Ez az egész kombináció azonban olyan lehetetlen-nek tűnik fel, hogy valójában alig vehető komolyan. Már maga az a tény, hogy

Luegerék lanszirozzák, gyanussá te-szi az egészséget és aki még hisz a po-litikai erkölcsökben, az teljesen el-képzelhetetlennek tartja, hogy Justhék odaadják magukat eszközül.

A Lukács-Justh-féle kombinációt mindenképen ki kell kapcsolnunk a komoly lehetőségek sorából. Marad az alkotmányellenes kísérletezés, vagy pedig — de ebben még a legop-timisztikusabbak sem bizakodnak már — a nemzet kívánalmainak hono-rálása.

Ha parlamenten kívül álló kor-mány jön — az egész parlamentet szemben találja magával. Akkor le-omlanak a választalak a pártok kö-zött és valamennyi politikai pártár-nyalat pártkülönbség nélkül fog ke-zet az abszolutizmus ellen.

Ez a kísérlet — úgy hisszük — bajosan fogja a békét biztosítani Ma-gyarországon. A válság megoldásá-nak — most is csak ezt hangsúlyoz-hatjuk — csak egyetlen-egy módja van: a magyar nemzet kívánalmai-nak meghallgatása. Amikor oly su-lyos áldozatokat követelnek tőlünk, akkor jogosan kívánhatunk ellenérték fejében némi szerény engedményeket. Azzal előre tisztában lehetnek Bécs-ben, hogy olyan kabinet, amely en-gedmények nélkül jön, egy percig sem maradhat helyén, vagy ha ma-gasabb szempontokból, ideiglenesen megtűrnék, de nem támogatnák a pártok. És ha Wekerle maga áldozná

Az utolsó bál.

— Napló-törredék. —

Irtá: Büchler Margit.

Január 2.

Ma kaptam meg az első idej bálra szóló meghívót. Az első fecske im beköszöntött. El-menjek? Ne menjek? Már 3 éve örökösen ezen töröm a fejemet. Azelőtt ilyesmivel nem törődtem. A meghívót megkaptam, elmentem, mulattam jól, a legjobban mindég. De a mióta bálaim és sikereim számával az éveim is ve-szedelmesen meggyarapodtak a vállamon, erre is kell gondolni.

Igaz, hogy csak én. A mama meg a tántik rögtön elintézik.

— Elmész, hogyne mennél, még csak az kéne, hogy itthon vénülj.

Szegény mama, ő nem vette, vagyis nem akarja észrevenni, hogy erre már semmi szük-ség, mert én máris megvénültem, még pedig itthon vénültem meg. Ezt természetesen csak itt vallom meg. Nálunk ilyesmiről nem be-szélnek.

A hosszas eszmecsere után a mama ki-jelentette, hogy hajlandó a báli toaletteim szá-mát még egygyel gyarapítani. Ez győzött. El-hallgattam és készülök a bálra.

Megpróbálom megint. Nem vagyok önhitt, de már magam is kezdem hinni, hogy én örökké bálkirályné leszek. Az én diadalaimnak sohasem lesz vége.

Január 15.

A bál 18-án lesz. Már csak 3 nap választ el. A ruhám készen van. Mese szép. Azt mondják és én is úgy találok, hogy nagyon jól nézek ki benne. Ez megnyugtató, már nem félek semmitől. Jól fogok mulatni. Kell, hogy jól mulassak, nem lehet másképen.

Január 19.

És mégis másként lett. Megtörtént az, a minék előbb utóbb ugyanis bekellett következni. Az, hogy én, Bándy Eila, nem tudom, hány nagy bál, kis bál, piknik stb. körülrajongott, dédel-getett kedvence, a tegnapi mérnök-bálon nem mulattam nagyon jól, sőt egyáltalán nem is mulattam, hanem unatkoztam szörnyen, rette-metesen. Magam is csodálkozom, hogy tudok ilyen nyugodtan, elkeseredés nélkül vissza-gondolni rá.

Igazán nem értem a mamáék óriási felhá-borodását. Nevetséges. Tudomra adták és mi-lyen érthetően, világosan adták tudomra, hogy nem óhajtanak matróna koromig mulattatni. Tökéletesen igazuk is van. Ha egy leány ké-pes huszonnyolc éves koráig táncolni, fölne-velni vagy három generációt a nélkül, hogy... (eh, a naplóm előtt csak nem válogatom a ki-fejezéseimet) magához táncolt volna valakit, no hát ez az éhhetetlen hölgy már teljesen meg-érett arra, hogy lemondjon az efféle mulatsá-gokról.

No, de nem akarom tovább is adni a ban-kot, úgy se hinné el senki, legkevésbé magam,

hogy tegnap ott a kudarc színhelyén is ilyen nyugodtan filozofáltam. Nem, hanem nagyon szomeru voltam, nagyon is fájt a szívem és óriási hajlamot éreztem valami padra ráborulni és kisírni magamat. Hiszen ez természetes is. Aligha van olyan leány, aki hasonló esetben mást érzett volna. Szomorúan kellett konstatá-nom, hogy vége mindennek, megvénültem, más is tudja; a szemembe mondták.

Ilyesmit érezhetett Napoleon Waterloo után. Ma már belátom, hogy az ő vesztesége valamivel nagyobb volt, mint az enyém. Az én Waterloom tegnap volt. A szerencse csillaga elhagyott és én nem is próbálom meg vissza-csaogatni. Minek? Elég volt a komédiából. Nincs kedvem többé vén fejjel bakfis szerepet játszani. Fáradt vagyok.

A báli ruhámat is elpakoltam már. Egy kicsit könnyeztem, amíg egymásután vándorolt be a sok rózsaszínű holmi.

A puha, illatos krepdesin, a virágok, a napsugaras, ragyogó, rózsaszínű álmok. Bizony sok mindent tettem abba a skatulyába. Sok minden került föl ma a padlásra. Nem akarom többé látni. Félek, hogy megingatnak elhatáro-zásban. Oh, hisz úgy imádom a bált, a ze-nét, az édes, dallamos báli muzsikát. A lelkem most is éppen olyan fiatal, mint volt nyolc év előtt, csak az emberek, azok kényszerítenek le-mondani a lelkem legnagyobb gyönyörű-ségéről.

Nem megyek többé bálba. Nem leszek

fel magát és politikai multját valamely ideiglenes megoldás érdekében, azt mi Wekerle részéről a legnagyobb áldozatnak tekintendők, melyet államférfiu a haza érdekében csak hozhat!

Wekerle kihallgatása.

A miniszterelnök bejelentései a Házban.

Távirati tudósítás.

Arad, december 14.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma kihallgatáson volt a királynál és bejelentette, hogy az indemnitásról és az 1910. évi költségvetésről szóló javaslatot a Ház pénteki ülésén be fogja terjeszteni. A költségvetés benyújtását azért határozta el a kormány, mert a magyar parlamentben még nem volt precedens arra, hogy a következő évi költségvetés nélkül kért volna a kormány indemnitást.

Hogy mi fog történni az indemnitás beterjesztése után, az ma még teljesen bizonytalan. A Kossuth-párt holnap tart értekezletet, a Justh-párt azonban már most is obstrukciót hirdet.

A politika mai eseményeiről itt következik tudósításunk:

Wekerle kihallgatása.

Bécsből táviratozzák: Wekerle miniszterelnök ma reggel ideérkezett és a Magyar Házba szállt, ahol Vértessy államtitkárral tanácskozott. Dél előtt tíz órakor Schönbrunba hajtatott, ahol kihallgatáson jelent meg a királynál. A kihallgatáson, amely több, mint egy óra hosszat tartott, a miniszterelnök a politikai helyzetről informálta a királyt és a legutóbbi minisztertanács határozatáról tett jelentést. A kihallgatás után a miniszterelnök hosszabb időt töltött a kabinetirodában, majd délután visszatért a Magyar Házba, ahol az újságíróknak a következőket jelentette ki:

— Kihallgatásomkor az indemnitás benyújtására kértem felhatalmazást Öfelségétől, aki azt megadta.

olyan, mint nagyon sokan, nem akarek dekoráció, fali dísz lenni.

Az emlékeimet, a kedves bái emlékeket meg akarom őrizni. Az az egy kudarc nem számít, azt elfelejtem. Vagy talán éppen azt nem fogom, nem tudom majd feledni. A lányoknak az ilyesmi örökké emlékezetes marad.

Ma reggel sokáig néztem magam a tükörben. Kerestem az öregség jeleit. Valami ráncot, egy szál ősz haját. De az arcom sima és szép, a hajam fényes, fekete. Csak mintha a tekintetem lenne fátyolozott, szomorubb, mint máskor. Lehet, hogy csak — képzelődöm.

Nem vagyok mégse nagyon öreg, se nagyon csunya, csak elérkezett az idő, hogy megtudjam, hogy az élet nem áll csupa mulatságokból és hogy senki se táncolhat besztont a haláláig. Csodálom, hogy hamarabb rá nem jöttem.

Mulattam, táncoltam sokat. Szép volt, vége van, elmúlt. Főn van a padlásom minden, ami rózsaszínű volt. Ami itt maradt, az szürke és nem olyan kellemes. De majd megszokjuk. Meg kell szokni.

Holnap kimegyek a konyhába, átveszem a háztartás gondját az édes anyámtól. Fogok főzni, takarítani, harisnyát foltozni. Naplót pedig nem írok többet, kis lányoknak való mulatság és én . . . én vén leány vagyok.

Ama kérdésre, hogy volt-e szó átmeneti kabinetről, a miniszterelnök nem-mel válaszolt.

A miniszterelnök délután visszautazott Budapestre.

A kormány marad?

Budapesti politikai körökben, ahol érdeklődve várták a mai bécsi híreket, azt találgatták, vajjon nem-e a mindenképpen távozni akaró miniszterek felmentését készítették-e elő Bécsben. Beszélték, hogy nemcsak Kossuth és Apponyi, hanem Andrássy is szeretne szabadulni a kormányról. A király azonban ragaszkodik az egész kabinethez és tudni sem akar arról, hogy a minisztereket egyenként elbocsássa, ami végre is az egész kormány demissziójára vezetne. Bécsi hírek szerint a király csütörtökön kihallgatáson fogadja Kossuth, Apponyi és Andrássy minisztereket, vagyis azokat, akik külön is kérték felmentésüket és akik vonakodnak tagjai lenni az ügyvivő jellegű kabinetnek. Ez audienciáról, melynek célja az volna, hogy a felmentésüket sürgető minisztereket a király maradására bírja, még semmi pozitív jelentés nem érkezett.

A Ház első ülése.

Wekerle mai kihallgatásán az uralkodó elé terjesztette a költségvetési provizóriumról szóló javaslatot és kikérte a király előzetes jóváhagyását. Az előzetes szankcióval a miniszterelnök a Ház pénteki ülésén be fogja nyújtani az indemnitást és kérni fogja a törvényhozást, hogy az ex-lex elkerülése céljából tárgyalja le a javaslatot. Ez alkalommal a miniszterelnök röviden fog nyilatkozni arról is, hogy a korona eddigelé nem fogadta el a kormány lemondását, mert a felmentés még nem volt lehetséges és a kormányalakításra irányuló fáradozások, illetőleg az új kabinet számára való megjelölése eddig sikerre nem vezettek.

Az indemnitás benyújtása után az újabb kibontakozási tárgyalások egyelőre szünetelni fognak. Valószínű, hogy a javaslat felett hosszú vita fog megindulni, amelynek vége szinte beláthatatlan. A bécsi vélemények szerint a parlamenti páriák hangulatából következő, a kormánynak aligha fog sikerülni többséget szerezni Justhék obstrukciójával szemben.

Bécsi hírek szerint a kihallgatáson szó volt egy királyi kéziratról is, melyben a király a mostani kormányt felhatalmazná, hogy az ügyeket ideiglenesen tovább vezesse és egyzersmind kilátásba helyezné a kabinet közeli felmentését. E királyi kéziratot állítólag az ülés elején mutatná be Wekerle.

A pártkörökből.

A függetlenségi- és 48-as Kossuth-párt végrehajtó-bizottsága ma délután ülést tartott. Kossuth Ferenc bejelentette, hogy a kormány pénteken beterjeszti a Háznak az indemnitást. A bejelentések után arról folyt a vita, vajjon a párt megszavazza-e az indemnitást, vagy nem. A hozott határozatot egyelőre utokban tartják és csak a holnapi pártértekezleten hozták nyilvánosságra.

A Justh-pártban arról beszéltek, hogy Kossuth Ferenc néhány hónappal ezelőtt a pártkörből egy szekrényt, melyben iratok voltak, lakására vitetett. A párt most kérte a szekrény visszaadását, amit Kossuth megtagadott, hivatkozva arra, hogy az abban levő iratok rá voltak bízva, különben is a pártot ő létesítette, annak összes iratai az ő tulajdonát alkotják. Állítólag Justhék vissza akarják szerezni az iratokat.

Arad és a zsilvölgyi bányavidék.

A kereskedelmi miniszter intézkedései.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 14.

Aki valamikor a hunyadmegyei Sztrigy és Zsilvölgyön végig utazott, okvetlenül észre kellett vennie azt a gazdasági fellendülést, amely az utóbbi időben az egész vidék jellegét megváltoztatta. Hazánk egyik természeti szépségeiben leggazdagabb vidéke ez, amely amellet, hogy turisták százainak nyújt élvezetet, a hegyek belsejében levő ásványok, főleg barna szén kiaknázásával a muakások ezreinek ad kenyeret. Nemesak Magyarország, de egész közép Európa egyik legdusabb kőszéntelepét rejtí e vidék magában, ahonnan 20 ezer munkás ereje évenként mintegy 30 millió méter-mázsa szenet hoz felszínre. Egy darab Amerika ez, óriási bánya- és egyéb ipartelepeivel, munkások, kereskedők és kisiparosok sokaságával. Ránk, aradiakra nézve roppant fontos e vidék fejlődésének minden uton való előmozdítása. Ennek a sok kereskedőnek és iparosnak a legközelebbi nagy piaca Arad, mert földrajzi fekvésénél fogva e vidéket gabonával, zöldséggel, gyümölcseccel, borral, butorokkal, épület-asztalosmunkával stb., csaknem kizárólag Arad látja el. Annál sajnálatosabb, hogy ennek a vidéknek városunkkal való vasuti összeköttetése nagyon is gyökeres reformra szorul.

Varjassy Lajos dr. fáradozott azon, hogy a zsilvölgyi bányavidéknek és városunknak közlekedésügyi viszonyaiban tapasztalt hiányok minél előbb orvosoltassanak. Arad város közgazgatási bizottsága tudvalevőleg Varjassy dr. indítványára intézett felíratot a kereskedelmi miniszterhez a Máv. piski—petrozsény—lupényi szárnyvonalának megjavítása ügyében. Főleg a kocsik elhanyagolt állapota és személyvonatok rendkívül lassu közlekedése ellen emeltek panaszt és kértek orvoslást. A jelenlegi közlekedési viszonyok közepette ugyanis teljesen lehetetlen, hogy akár Aradról Petrozsényt, akár onnan Aradot huszonnégy óra alatt meg lehessen járni, ami pedig főleg városunk kereskedőire nézve igen fontos.

A miniszter a mai nap folyamán adott választ a felterjesztésre. Teljes mértékben belátja bizonyos intézkedések megtevésének szükségét, amelyek elől nem is zárkozik el. Ugyanis intézkedni fog, hogy a piski—petrozsényi vonalon a vonatok a megengedett lehető legnagyobb menetsebességgel járjanak és hogy a jelenlegi ócska mozdonyok erősebbekkel cseréltassanak ki. Addig is, amíg ez meg történik, intézkedik, hogy két nappali vegyesvonat már a jövő évi nyári menetrend életbeléptetése után személyvonattá minősíttessék, amivel a gyorsasága lényegesen emeltetni fog. Egyzersmind gondoskodás fog tétetni aziránt is, hogy a kocsik jókarban tartassanak. A miniszter e leirata kétségkívül nagy hálára kötelezi az érdekelteket.

A bécsi Reichsrath felosztatása. Bécsből táviratozzák: Az osztrák válság nehézségei a parlamenti szláv unio ellentállása következtében a helyzetet annyira megérlették, hogy a kormány köreiből határozott formában került ki a Ház felosztatásának híre. Állítólag Bienerth miniszterelnök már megkapta a felosztató királyi kéziratot.

A Reisinger—Balcsó ügy tárgyalása.

Nincs ítélet.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 14.

Ismeretes az az affér, amely Reisinger Sándor mérnök és Balcsó Antal városi mérnöki hivatali segédtsízt között történt. Balcsó Antal, a miatt mert Reisinger Sándor a hármas bizottság ülésén éles kritika tárgyává tette az ő működését, a „Millenium“ vendéglő előtt tettelegesen inzultálta Reisinger Sándort, aki könnyű testisértés vétsége címén tett ellene feljelentést. Az ügyben nagy érdeklődés mellett ma volt a tárgyalás Bozóky Mátyás büntető járásbíró előtt. A tárgyaláson Reisinger Sándor ügyvédjével, Guthi Soma dr. dral jelent meg.

A tárgyalásról ez a tudósításunk szól:

(Vita a tárgyalás elnapolásáról)

A vádlott személyi viszonyaira nézve a tárgyalás megnyitása után eladja, hogy Balcsó Antalnak hívják, mérnökhivatali segédtsízt, büntetlen előéletű, aradi lakos.

A bírő megállapítja, hogy a beidézettek közül Zubor Imre dr. és Hanthó Sándor dr. nem jelentek meg.

Guthi dr. kéri a tárgyalás megtartását, míg Balcsó Antal a tanuk meg nem jelenése miatt a tárgyalás elnapolását kéri.

A bíróság a tárgyalás megtartását rendeli el, mert a tárgyalás elhalasztására ok nem fog fenn, különben is időközben a beidézett tanuk megjelentek.

Ezután Guthi Soma dr. emelkedik szólásra, aki vádat Emel Balcsó Antal ellen a btkv. 301. § ába ütköző testi sértés vétsége és veszélyes fenyegetés miatt, mert Balcsó még a megtámadtás napján ezeket mondotta Reisingernek:

„Ha tovább folytatja üldözésemet, bittal fogok önnel elbánni.“

Bozóky bíró: Miután új vád lett emelve, kérdem a vádlottat, kívánja-e a tárgyalás elnapolását.

Balcsó: Igen, kérem elnapolni a tárgyalást.

Guthi dr.: Ez esetben a veszélyes fenyegetés címén emelt vádatam elejtem, mert az ügy huza-vonását megakarom akadályozni.

Gruber ügyészi megbízott nem veszi át a vád képviselőt.

(Balcsó vallomása.)

A bírő ezután közli Balcsó Antallal a feljelentés tartalmát.

— Megértette a vádat?

— Igen.

— Elismeri a bűnösségét?

— Igen.

— Mit kíván előadni az ügyre?

— Beismerem, hogy Reisinger Sándort egyszer arcul ütöttem. Ezt felindult lelkiállapotomban követtem el. Reisinger engemet mintegy másfél éve folyton üldöz. Arad város polgármesteréhez több mint egy éve írásban feljelentett és megbüntetésemet kérte, azt adván elő, hogy én jogtalanul magán munkálatokkal foglalkozom hivatalos órák alatt és hogy ezen munkák teljesítésére a hivatalos alkalmazottakat is igénybe veszem. Ez a feljelentés el lett utasítva. A mai naptól visszamenőleg számítva 6—7 hónap alatt ismét 3 ilyen fegyelmi feljelentést adott be ellenem Reisinger Sándor; a följelentések tárgyában felügyeleti hatóságom Reisingert jogerősen elutasította. Továbbá a város gazdasági szükségletei, kiadásaira és bevételeire nézve alakított ugynevezett hármas bizottság tárgyalása alkalmával, a melynek Reisinger is tagja, engem jogtalanul megtámadott.

E tárgyaláson, mely október 8-án tartatott meg, Reisinger, bár ugyanilyen tárgya a bizottságnak nem is volt, engemet lekicsinyelt, alfabetának nevezett, hogy én nem vagyok képes betölteni feladatomat, hogy én a városnak kárára vagyok és indítványozta, hogy a mérnöki hivatalból ezek miatt máshová osztassam

be. Es annak dacára, hogy én segédtsízt vagyok, másoló írónak címzett. Továbbá hallottam, hogy Reisinger olyan kijelentést tett, hogy az én nyakamat ki fogja törni. Végül a vádbeli cselekmény elkövetését megelőző napon értesültem arról, hogy egy magán természetű peresügyemre nézve Reisinger Sándor egyik alkalmazottját ügyvédemhez küldte, hogy adja át neki betekintésre ezeket a periratokat. Akkor annyira feldühösödtem ezeknek hatása alatt, hogy feltettem magamban, ha legközelebb találkozom Reisingerrel, arculütöm. Még azon a napon találkoztam Reisingerrel, mert én ezt az utóbbi tényt 12 óra után délután a Millenium előtt hallottam és alig tettem ezek után pár lépést, mikor találkoztam vele. A városába felől jött és befelé haladt a Széchenyi-utca. Utána szóltam: „szabad egy percre kérem“, ő erre megfordult, én odaléptem hozzá, azt mondtam, „szemtelenkedéséért és rágalmaiért“ és arcul ütöttem.

(Elutasított viszonyvád.)

Becsatolom az Aradi Közlöny 1909. október 9 iki lappeldányát, amelyben a hármas bizottsági ülésről referáda van. Meg van írva Reisinger felszólalása, amely ellenem becsületsértést és rágalmazást foglal magában, ezért ellene rágalmazásért és becsületsértésért viszonyvádát emelek.

Védekezésemre nézve bizonyítékaim a következők: (A vádlott itt felsorolja a városi irattárban fellelhető Reisinger-féle beadványokat, amelyeket Reisinger, mint az építő iparosok szövetségének elnöke adott be). Arra nézve, hogy Reisinger kijelentette, hogy a nyakamat törni, tanu Kádás Kálmán főjegyző. Arra nézve, hogy alkalmazottját elküldötte ügyvédemhez Czédly Károly dr.-hoz, tanuim Gergely László és Czédly Károly.

Guthi Soma dr. kéri a viszonyvádát elutasítani, mert az semmiféle alappal nem bír. Reisinger Sándor, mint a törvényhatósági bizottság tagja, a hármas bizottságban közérdekből tette meg az említett kijelentéseket, amelyek nem is sértők. Az, hogy műszaki alfabetá, Balcsóra nézve nem lehet sértő, mert nincs megfelelő képzettsége és műszaki dolgokhoz nem ért, tehát azokhoz tényleg alfabetá.

Majd így folytatja:

— Nagyon szomorú dolog, hogy nekem, az ügyvédnek kell kioktatni a királyi ügyészt arra, hogy itt, ebben az esetben az ország egész közhivatalnokai karát közelről érdeklő kérdéssel van szó, midőn a törvényhatósági bizottság egy tagját tisztán közérdekből felszólalásáért a nyílt utcán inzultálják. Ami most megtörtént Reisinger Sándorral, az holnap megtörténhetik a miniszterrel, az interpelláló országgyűlési képviselővel, az ügyvéddel, a bíróval és megtörténhet a királyi ügyésszel, aki ebben az ügyben a vád képviselőt nem vállalta, mert nem látja sértve a közérdeket; ma bead egy vádiratot, vagy elmond egy vádbeszédet és holnap arcul ütök. Vajjon ebben az esetben nem látja megsértve a közérdeket?

Reisinger Sándor nyilatkozik ezután a viszonyvádára nézve.

A bíróság Balcsó Antalt elutasította viszonyvádjával, mert az esetben, ha őt Reisinger nyomtatvány útján megsértette, ennek elbírálására nem illetékes a járásbíró.

A felek megnyugvással vették tudomásul a bíróság végzését, mire Balcsó Antal előadta, hogy ő a hármas bizottságban előszóval elkövetett becsületsértés vétsége miatt is vádat emel Reisinger Sándor ellen.

A bíróság ez utóbbi viszonyvád előterjesztési kérelmének helyt ad.

Guthi Soma dr. erre előterjeszti, hogy amennyiben sértők volnának is a Reisinger által használt kifejezések, azok Balcsó Antal közhivatalnokai jellegére szorítottak, miután Balcsó Antal esküt tett mérnöki hivatali segédtsízt és így esetleges panaszának elbírálására a perrend 23-ik szakasza alapján a királyi törvényszék illetékes.

A bíróság ennek következtében előbbi végzése hatályon kívül helyezésével a viszonyvádára nézve az eljárás megindítását megtagadja.

(Az egyik tanu.)

A bíróság ezután kihallgatta Hanthó Sándor dr. tanut, aki részletesen elmondotta az október 13-iki inzultus körülményeit.

Balcsó Antal újabb tanukat jelentett be, akiknek vallomásával azt kívánja megvilágítani, milyen motívumok és megtámadtatások idézték elő benne az inzultus gondolatát. A bíróság elrendelte ezeknek a tanuknak kihallgatását és annak foganatosítása céljából a tárgyalást bizonytalan időre elnapolta.

Az aradi katolikus kör estélye.

A jászói prépost előadása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 14

Ma délután ismét zafolásig megtöltötte az Ipartestület nagy termét az a tulnyomórészt előkelő hölgyközönség, mely a katolikus kör matinéin eddig is figyelmes és érdeklődő publikumnak bizonyult. A felelvasásokból és zene-számból álló programból két számot a kör vendégei, Takács Menyhért dr. jászói prépost prelátus és Klekner Alajos dr. kassai jogakadémiai igazgató előadásai töltötték ki, míg az értekezések közti időben az aradiak által mindig szívesen hallgatott Wagner József dr. és nejének, továbbá Kaleczky Vilma, Horváth Gizi urleányoknak, Müttermüller József tanárnak művészi hegedű, illetve zongorajátékában gyönyörködött a hallgatóság.

Az est programjának első pontja Klekner Alajos dr. nak, a kassai jogakadémia igazgatójának A kultur-ember-ről tartott előadása volt. A kulturához tartozik — ugymond — első sorban nézetünket megalkotni a világ eredetéről, az ember származásáról. A tudomány itt nem választ adni, azt csak a keresztény világnézet, a hit adhatja meg. Az igazi kultur-embernek van hite az isteni gondviselésben, van hite a multak emlékeiben és ez a hit ad erőt és vigaszt az élet küzdelmeiben. A hit vallomásra bír bűnösöket, megnyugtítja a háborgó kedélyeket. A tudományt a kultúrember csak anynyiban becsüli, amennyiben az a lelket az istenhez emeli.

Ezután a tudós embertől kissé szokatlanul hangzó kijelentés után felsorolta a kultur-ember tulajdonságait: a kötelességtudást, az engedelmességet, a harmónikus életet, közben kárhóztatta a szekularizációra irányuló mozgalmakat és természetesen magasztalólag emlékezett meg a katolikus sajtóról. A felekezeti béke dicsőítésével és az istenhez intézett fohász-szal fejezte be zajos tapssal fogadott beszédét.

A zeneirodalom egyik legnépszerűbb remekét: Beethoven Esz-dur szimfóniáját adták elő ezután művészi tökéletességgel és ezért őszinte hatást érve el Wagner József dr. tanár és neje prim-hegedűn, Kaleczky Vilma és Horváth Gizi tanárnők zongorán és Müttermüller József tanár gordonkán. Percekig zúgó tapssal jutalmazta a közönség a nehéz zeneműnek minden finomságát éreztető előadását.

Takács Menyhért dr. jászói prépost prelátus foglalta el ezután az előadói széket, hogy a művészet és erkölcs kölcsönös hatásáról, illetve viszonyáról értekezék. A tudományos magasságban tartott disszertációban megismertette hallgatóit a főpap a maga esztétikai hitvallásával, melynek egyik gyújtópontjában Szent-Agoston, a másikkban az angol „keresztény szociálista“ esztétikus, Ruskin, a Velence köveinek szerzője foglalja el a kiindulási és csuespontot. Az egyes művészi irányzatoknak, az egyházi felfogáshoz mért közelségéből és távolságából, elismerésre méltó tárgyilagossággal, következtetett azoknak művészi értékére és nem mulasztotta el mindannyiszor reámutatni arra a végső célra, melyet minden művészi munkától vár: az ember erkölcsi értékének, felfogásának gyarapítására. A művészet-történeti adatokkal tulhalmozott fejtegetések nem terjedtek ki a jelen forrongó és kialakulóban lévő művészi törekvéseire, de az előadó ezért sejtette, hogy a modern művészi irányzatok az ő mértékének alkalmazása

mellett távol maradnak esztétikai ideáljától. Takács dr., aki igen sokat tett, különösen árpádkori műemlékeink megőrzésére, a művészetek meleg szeretetéről tett tanúságot mai előadásában is és esztétikai értékelméletének el nem fogadása esetén is el kell ismerni, hogy a maga igazságai mellett a legtárgyilagosabb fegyverrel, az adatoknak csoportosításával küzd. A közönség figyelemmel hallgatta a tudós előadó fejtegetéseit.

Lipót király haldoklik.

Távíratok tudósítás.

Arad, december 14.

Lipót belga király betegségéről egyre kedvezőtlenebb híreket hoz a táviró. Az orvosok véleménye szerint állapota reménytelen. Az egyik jelentés szerint agóniába esett és alig van remény fölgyógyulásához. Sőt, az aggasztó hírek között akad olyan is, amely szerint Lipót király aligha éri meg a reggelt. A belga király állapota tegnap még teljesen kielégítő volt. A múlt éjjel azonban hirtelen rosszabbodás állott be és a beteg állítólag többször elájult. Dr. Thiriart, a király házi-örvosa, aki az egész éjjelt a beteg ágya mellett töltötte, ma Stienon specialistát is meghívta. Különben ma megoperálták s állapotában pillanatra javulás állott be.

A betegség természetéről különböző verziók keringtek. Egyik verzió szerint a király vizibetegségben szenved, másik szerint bélbaj támadta meg. Az altest erősen megduzzadt. A király a laekeni kastély egyik pavilonjában fekszik. Este nyolc órakor a király állapotáról a következő orvosi jelentést adták ki: „A reumás fájdalom csökkent. A király nyugtalanító altesti betegségben szenved.” E hivatalos táviratokon kívül érkezett táviratok semmi kétséget sem hagynak a belga király állapotának veszedelmességére tekintetében. A legutolsó távirat arról szól, hogy éjjel után a király állapota javult és hogy a közvetlen veszedelem elmúlt, de ez nem szüntet meg minden aggodalmat, a melyet Belgiumban a király betegsége okoz.

Mai távirataink ezek:

Operáció előtt.

Brüsszelből jelentik egy reggeli távirat: Éjjel fél egy óráig a király állapota nem változott lényegesen. Minthogy a műtét elkerülhetetlen, ezt ma reggel meg fogják kísérteni, de az orvosok a legnagyobb mértékben tartanak attól, hogy a műtét balul fog végződni. Az orvosok megkérdezték a királytól, hogy beleegye-e a műtétbe, mely feltétlenül szükséges, minthogy különben vérmérgezés állhatna be. A király felszólította az orvosokat, hogy a műtétet hajtsák végre. A király szellemi frissességét mindaddig teljesen megtartotta; tegnap este több aktát elolvásoit és sajátkezűleg aláírt.

A Berliner Tagblatt jelentik Brüsszelből: A király állapota nem igen változott. Míg testi fájdalmai időnként enyhülnek, általános állapota folyton rosszabbodik. Az orvosok már tegnap délután végre akarták hajtani a bélműtétet, melytől a király fájdalmainak enyhülését várják, de ezt az utolsó segédeszközt végül mégis csak mára halasztották. Ugy tervezték, hogy Depage brüsszeli műtőorvos ma korán reggel fogja a műtétet végrehajtani. Depage

híres arról, hogy teljesen kétségbeesett esetekben már többször sikerült műtétet végezni.

Brüsszelből táviratozzák: A király állapotában az operáció után kisebb javulás állott be. A délutáni órákban a királyi kastélyból érkezett hírek szerint a király állapota relativ kedvező. Ezek a hírek azonban kevés hitelt találtak. Más hírek szerint az operációval csak pillanatnyi megkönnyebbülést szereztek a betegnek, de állapota továbbra is reménytelen.

Vaughan báróné a király kívánságára a kastélyban maradt és az operáció kimenetelét egy mellékszobában várta be. A király nagyon szomorú, hogy két fia nem volt jelen.

A király és népe.

Brüsszelből táviratozzák: A király tegnap este ezt mondta minisztereinek:

— Attól félek, hogy végem közeledik!

Orvosa előtt pedig ezt mondta:

— Azt hiszem doktor ur, nemsokára megkezdem a nagy utazást!

A beteg király eszméletén volt és még tegnap sokáig tanácskozott egy közjegyzővel és ügyvédjével. Éjfél után reggeli 3 ig állapota nem változott. Ez alatt aludt, három órakor felébredt és orvosával beszélgetett. Albert herceg tegnap este táviratokat küldött a királyi család tagjainak, az uralkodóknak és az államférfiaknak, akiket a király állapotának komolyságáról értesített. A lakosság meglehetősen részvétel, sőt kiméletes. Eppen akkor, mikor a király az utolsó szentséget felvette, egy zenekar vonult el és az utcai közönség vígan dalolt. A királyi kastély parancsnoka kiment és elhallgattatta a muzikusokat. A király még tegnap ügynökei által több milliós kötetet tétetett a párisi és londoni börzén. Tegnap éjjel sajátkezűleg írt három okmányt, melyeket borítékba tétetett és elrendelte, hogy a borítékokat csak halála után bontsák ki.

A király, aki eddig szilárd és rideg volt, tegnap este megtört. Nagyon le volt verve és fájdalmában sirva fakadt. Állítólag reszkető hangon ezt mondta:

— Hívjátok hozzám két leányomat Magyarországból.

Stefánia és Lujza hercegnő elutazása

Brüsszelből táviratozzák: Lujza hercegnő és Lónyay Stefánia grófnő már elutaztak Brüsszelbe.

Oroszvárról táviratozzák: Stefánia hercegnő udvarhölgyével, Gagern bárónővel Brüsszelbe utazott annak dacára, hogy a király nem engedte meg, hogy állapotáról leányait értesítsék.

Éjjel jelentik Budapestről:

Az estilapok azt a hírt hozzák, hogy a királynak Magyarországon időző leányai Brüsszelbe utaztak. Ez a hír csak részben felel meg a valóságnak. Stefánia grófnő Gagern bárónő kíséretében ma Oroszvárról Brüsszelbe utazott, Lujza hercegnő azonban egyelőre Budapesten maradt. Lujza hercegnő tegnap táviratot intézett Brüsszelbe az ottani illetékes körökhöz, hogy atyjához mehet e, az érdeklődésére azonban eddig kedvező válasz nem érkezett. A hercegnő nagyon izgatott hangulatban van és ha holnap délelőttig választ nem kap, ő is Brüsszelbe utazik.

A műtét.

Brüsszelből jelentik egy délutáni távirat:

Az operációt Depage tanár végrehajtotta. Daganatnak semmi nyomát nem találta, hanem egyszerű belső eldugulást észlelt. A műtét jól sikerült. A király nyugodtan alszik.

Egy későbbi távirat jelentik:

Az operáció a baloldali bél-ésontgödör tájékának felnyitásával állott. A király az operáció után jobban érzi magát. Az orvosok véleménye szerint most már remény van arra, hogy a királyt életben lehet tartani. A király eszméletre térve az operációról tudakozódott és a felelettel nagyon meg volt elégedve. Az összes miniszterek ide érkeztek.

A király végrendeletének.

Brüsszelből jelentik: Az udvartól távol álló független lapok mind fentartják azt a vélekedésüket, hogy a király vagyonának egy részvénytársaságra való átruházása leányainak kitagadását jelenti. Az ultramontán Patriote szerint a király harminc esztendőn keresztül törte fejét ezen a kitagadási terven, amelyet néhány nappal ezelőtt megvalósított. Legifjabb leányával, Klementin hercegnővel szemben úgy tanúsította rosszindulatát, hogy mihelyt a belga kamara a Kongó-gyarmatok annektálása alkalmával 75.000 franknyi járadékot szavazott meg a királyleánynak, Lipót király rögtön megvonta tőle az addig fizetett 50.000 frankos apanaszt. A királynak az volt a főterekvése, hogy a leányai utána ne örököljenek semmit. 1901-ben belgiumi uradalmainak egy részét az államnak ajándékozta. Azután megalapította a Kongó-állambeli koronauradalmat, a melynek átengedte 1901. óta szerzett ingatlanait. Miután azonban a parlament nem ismerte el a koronauradalmat, az államnak ajándékozta egész vagyonát, a miért a parlament harminc milliót szavazott meg neki. Most pedig mindazt, ami ingó és ingatlan vagyonából még hátra volt, kastélyait, villáit, erdeit, képeit, szobrait, bútorait és könyveit 12.400.000 frank fejében egy részvénytársaságnak juttatta, a melyet a király strómanjai alapítottak. Így tehát a király mindent elajándékozott és elidegenített, úgy hogy joggal lehet beszélni leányainak a kitagadásáról.

MULATSÁGOK.

(=) Művészestély a „Fehér Kereszt”-ben. Mint már jeleztük, az aradi könyvnyomdászok „Gutenberg”-dalköre január 1 én (szombaton) a „Fehér Kereszt” nagytermében Művészestélyt rendez, amelyen közreműködnek Dióssy Nusi, Leövey Leó és Csányi Mátyás az aradi Nemzeti Színház tagjai, azonkívül még Szalay Aranka zongoraművész is. Ezen estély iránt városszerte nagy érdeklődés mutatkozik. — Műsor a következő: „Szövetségi jelige”; „Dalköszöntő”. Eneklie a Dalkör. — „Egy vén roué dala.” Eneklie Leövey Leó. — „Rieka belépője.” Eneklie Dióssy Nusi. — Duett a „Nebántsvirág” operettről. Eneklie Dióssy Nusi és Leövey Leó. — „Liliomszál...” Eneklie Dióssy Nusi. — Duett a „Dollárkirálynő” operettről. Eneklie Dióssy Nusi és Leövey Leó. — „Magyar dalok.” Eneklie Dióssy Nusi. — „A két színházlátogató.” Tréfás magánjelenet. Előadja Leövey Leó. — „Szabadságdal.” Eneklie a Dalkör. — Tschaikowszky: „Barcarolle”; Brahms: „Magyar tánc” zongorán előadja Szalay Aranka. — Tito Mattei: „Románo”; „Magyar dalok.” Eneklie Szalay Aranka, zongorán kíséri Csányi Mátyás. — „A bankfiu.” Előadja Váradi Alfréd. — „Kuplák.” Irta ** Eneklie Mayer Antal. — Szalay Aranka magánszáma. — „Fráter-kar” Hoppée-től. Eneklie a Dalkör. — Váradi Alfréd magánszáma. — „Rajnai bordal.” Eneklie a Dalkör. — Konferál: Schulik Kálmán hírlapíró. — Az énekszámokat Szalay Aranka urhölgy zongoraművész és Csányi Mátyás, az aradi Nemzeti Színház karnagyakíséri. — Helyárak (elbreváltva): Fentartott hely I. sor 2-40 K, II-III-IV. sor 2— K, személyjegy 1-20 K, családjegy 3— K. — A pénztárnál személyjegy 1-60 K, karzat 60 fillér. Jegyek már most kaphatók az összes aradi nyomdában. — Műsor után tánc. — Braun Gusztáv, a „Fehér Kereszt” tulajdonosa ez estélyre — a közönségre való tekintettel — egyeéges árat állapított meg, a

mennyiben a téli kertben egy vacsora, bármi legyen is, az ára egy korona.

(=) Az aradi boston kedvelő ifjuság az aradi ipartestület nagytermében zártkörű Szilveszterestélyi táncmulatságot rendez. Belépő díj: Szerenyenkint 1 korona 40 fillér. Karzat-jegy 50 fillér. A mulatság kezdete este fél 9 órakor. Gar-de dameok nem fizetnek. A meghívó kívánatra előmutatandó.

Politikai kiskaté.

A Bud. Tud. dialogban.

Abból az alkalomból, hogy a Wekerle miniszterelnök audienciájáról szóló kommuniké e héten éppen ötvenedszer jelent meg ugyanazzal a szöveggel az újságokban, olvasóink kényelmére alább kérdésekbe és feleletekbe foglaltuk mindazokat a tudnivalókat, melyeket a válság iránt érdeklődő hazafiaknak, a bécsi kirándulások után, tudniok kell. E közleményünk folytán lapunk olvasói körülbelül az 1919. év végeig — amikor talán új motívumok kerülnek a kommunikéba, — nem szorulnak arra, hogy politikát olvassanak.

— Tehát:

— Mikor és hova utazott Wekerle miniszterelnök?

— Wekerle miniszterelnök az éjjeli gyorsvonattal Bécsbe utazott.

— Miben utazott a miniszterelnök?

— Bárczy István dr. kíséretében.

— Mikor ért Wekerle Bécsbe?

— Ma reggel félhét órakor.

— Miben és mit csinált Wekerle?

— Wekerle a Stadtparkban hosszabb sétát tett.

— És aztán?

— És aztán Vértessy miniszteri tanácsossal dolgozott.

— És még aztán?

— És még aztán a Hofburgba hajtatott.

— Ahol ki és min fogadta?

— Ahol a király magánkihallgatáson fogadta.

— Meddig tartott a kihallgatás?

— A kihallgatás 1 óra és 20 percig tartott.

— Hogy bocsátotta el a király Wekerlét?

— A király kegyesen bocsátotta el Wekerlét.

— Mi nem történt?

— Döntés nem történt.

— Mivé teszi ősz uralkodónk a helyzetet?

— Ősz uralkodónk a helyzetet megfontolás tárgyává teszi.

— Hová hajtatott ezután Wekerle?

— Wekerle a külügyminiszteriumba hajtatott.

— És ezután?

— Ezután megebédelt a Sacherban.

— Majd később?

— Majd később visszautazott Budapestre.

— Hányadik gyorsvonattal?

— A második, délutáni gyorsvonattal.

— És miben utazott vissza?

— Bárczy István kíséretében.

— Ki és hol szállt be a szalonkocsiba?

— Apponyi, Eberhardról jövet, beszállt a szalonkocsiba.

— És hogyan látják mind a ketten a helyzetet?

— Mind a ketten pesszimiztikusan látják a helyzetet.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Szerda: Bohémek, opera. Bemutató előadás. Bérletszünet.

Csütörtök: Bohémek, opera. Bérletszünet.

Péntek: Svihákok, operett. (B bérlet.)

Szombat: Taifun, szlumü. (C bérlet.)

Diószeghy László kiállítása.

Napsütötte, színes falusi utcarészletek, tanyai viskók, tavaszi virágdiszben pompázó rétek: ezek a kedvenc témái Diószeghy László művészetének. Kimegy a faluvégére, megkapja szemét „István bácsi háza“, vagy a káposztás kert duzzadt virágágyai és ecsetjével élénk plein-air színekben veti vászonra a falu hangulatait, a természetnek iatim, minden idegen beavatkozástól ment megnyilatkozásait.

Mintegy félszáz ilyen képet hozott most hozzánk ez az Arad művészi közönsége előtt már jól ismert festő. A kiállítás, mely Weisz Leó táriati helyiségében holnap nyílik meg a nagyközönség számára, jórészt ilyen falusi tájakból áll és a virágzó fák, napsugárban uszó kunyhók mellett csak itt-ott tűnik szemünkbe a falu embere is. Egy-egy érdekes öreg paraszt alakja tanuskodik arról, hogy a tájfestő Diószeghy értékes figurális képességekkel is rendelkezik. Mindjárt az első számú képen, a „Faluvégi kútnál“ című nagyarányú, érdekes színezésű vásznon feltűnik a vízholdó leány alakja. Ha a kissé merev beállításától eltekintünk, ez a kép Diószeghy művészetének egyik legtekélyesebb alkotása.

Friss élet, tüzes színek ragyognak le a „Zöldkerti részlet“, a „Májusban“, a „Vöröfény“, a „Napsütés“ című képekről. A legszebb ebben a zsánerben a „Virágos rét“, a legkedvesebb, legmegkapóbb pedig az „István bácsi háza.“ De hogy mennyire nem válik egyoldaluvá Diószeghy, bizonyítják azok a képek, melyek a falusi nyár tompa, nyomott hangulatát, vagy a naplemente szomorúságát örökítik meg. Az előbbit legművésziesebben az „Algyesti-utca“, az utóbbit a „Naplemente“ adják vissza.

Érdekesen egészítik ki Diószeghy témáit a tó- vagy patak-parti részletek. Kidolgozásában igen értékes kis kép a „Dézsnai barlangpatak“ és az „Algyesti vízvázlat.“

Külön említést érdemelnek még egy „Csendélet“, mely szintén a táriat egyik legszebb kidolgozású képe, az „Erdőégés“, melynél a tűz és füst megfestése vall erős kézre, a „Vásárra menő dézsás“, ahol az alak van jól beállítva. A többi kisebb kép is mind egy talentumos, megfontolva dolgozó festő műve, aki remélhetőleg megkapja az aradi közönségtől a művészetét megillető érdeklődést.

* Pongrácz Jenőné — bécsi művésznövendék. Pár hét előtt adtunk hírt arról, hogy egy bájos aradi uriaszony, Pongrácz Jenőné, milyen nagy sikerrel mutatkozott be a magy. kir. Opera zsűrije előtt. Azt a fényes kritikát, melyet a magyar zenevilág előkelőségei állítottak ki Pongrácznéról, a napokban a legelőkelőbb bécsi művész kapacitások is megerősítették; egybehangzó volt a vélemény, hogy Pongráczné rövidesen világhírű koloratur énekesnő lesz. Bécsben a csász. kir. zeneakadémia igazgatója, Bopp udvari tanácsos, továbbá Fortin Európa legelső énekmestere és Reszk tanár, aki Kurz Zelmát, a bécsiek legnagyobb énekművésznőjét tanította, hallgatták meg Pongráczné és nyilatkoztak róla a legnagyobb elragadtatással. Fortin mester, aki évek óta csak a legnagyobb fenomenek kiképzését vállalja el, annyira el

volt ragadtatva az urinó ragyogó hangjától, hogy készséggel vállalkozott kiképeztetésére. Pongrácz Jenőné már januártól kezdve Fortin tanítványa Bécsben és nincs messze az idő, mikor az egész világon ismert és ünnepelet lesz a neve.

* A Bohémek. Az újabb zeneköltészetben néhány év óta egy fiatal olasz komponista, Puccini, olyan nevet és pozíciót vívott ki magának, amilyent egyhamar alig ér el zeneszerző. Teljes egészében modern, a sablontól ment komponistát ismert meg a műveit, zeneértő világ Pucciniban, akiben a zenekar boszorkányos kezű mesterét csodálják. Néhány operája diadallal járta be a világ összes színpadait s köztük a hatalmas kompozícióju Tosca az aradi színházban is fenomenális sikert aratott. Nagy hatást keltett a Pillangó kisasszony című hangulatos dalműve is, amelyben teljesen szakít a régi hagyományokkal. Legutolsó operája, a Bohémek, amelyben Murger bájos, szentimentális bohémjeit viszi a színpadra, holnap kerül színre először az aradi színpadon. Akik a fővárosban látták és hallották a Bohémeket, elragadtatással nyilatkoznak a zenéről, amely a stilszerű Puccini-muzsika, fűszerezve néhány hangulatos, megkapó melódiával, mint például a Mimi-keringő. A holnapi premiérnek egyik érdekessége, hogy a fő férfi szerepet Takács Mihály, az Operaház kiváló művésze énekl. A többi főszereplő a következő: Wlassák Vilma, Dióssy Nusi, Ferrari, Odry, Zöldi, Polgár és Leövey. A holnapi premiér C. bérletszünetben lesz rendes helyárak mellett s ezért a bérletk délelőtt 10 óráig fenntarthatják helyüket. Csütörtökön másodszor van műsoron a Bohémek Takács Mihály felléptével. A második előadás *A bérletszünetben lesz.*

* A Culp-estély, amely január 9-én lesz kétségtelenül velededik a Sauer-estély emlékezetes sikerével. Erre enged következtetni legalább is az a körülmény, hogy az elsőrendű jegyek már teljesen elfogytak s a második és harmadrendű helyek legnagyobb részét is lefoglalták. A még rendelkezésre álló jegyekért valóságos harc folyik a rendező cég, Weisz Leó üzletében. A közönség saját érdekében kéri a rendezőséget, hogy aki részt akar venni az estélyen, az siessen mentől előbb megváltani a jegyét, mert két három nap múlva már csak legfeljebb állóhelyet kaphat. A Weisz-cég telefon száma 230.

* Az Aradi Filharmónia-Egyesületből. Ráskai Miksa, a Filharmónia-Egyesület eddigi titkára lemondott állásáról. Utóda Wagner József dr., főgimnáziumi tanár lett.

* Seidner Miklósné abécés könyve. Az Aradon is jól ismert Seidner Miklósné urinó Margit mama álnév alatt „Az én abécém“ címmel könyvet adott ki, amelyről ezt olvassuk egyik fővárosi lapban:

A szerző, Seidner Margit, azt mondja könyvéről, a címlapon, hogy „kicsinyei számára készítette.“ Készítette mint a gyermeklelkület pszichológusa, de tulajdonképpen a készítésnél hatékonyabb erő, a megérzés érlelte ezt a kedvesen érdekes, minden szülőt megkapó és minden kisgyermeket lelkesítő könyvet. Az érzés melegségével s a művészet finomságával juttatja a kisgyermeknek a világ legnagyobb megismerését, az — abécét. Abécé és egyszeregy a legnagyobb megismerések. Kitűnő pedagógus és finom gyermekpszichológus az, aki gvönyörködtetve juttatja őket a kicsikének. Ez a kis diszmunca a gyermek számára csupa gyönyörűség. Pompás művészi gyermek csoport-fényképek, amelyek egytől-egyig mulattató genreképek, illusztrálják a nagy tudományt, — az abécét. A kis olvasó képekben ráismer a maga egész kis világára s ez a boldogságos ráismerés megszeretteti vele a betűt. Az érdekes kis diszmunca a Franklín-Társulat kiadásában jelent meg.

* Európa uralkodói. Az emberiség kiválasztottjai, a népek fejedelmek személyükben, szokásaikban mindig közérdeklődés tárgyai. Szenzációsan érdekes tehát az *Uránia* színház új műsorának azon képe, mely Európa összes uralkodóit mutatja be természet után készült mozgófényképben. Elvonulnak előttünk kocsin,

lőháton vagy automobilban, a mi uralkodónk, Vilmos esászár, az angol király, Miklós cár, a szultán, a svéd, norvég és dán királyok, a francia köztársaság elnöke, az olasz király, Románia uralkodója, a szerb király, Ferdinánd bolgár király és Európa többi földi hatalmaságai. Olyan látvány ez, amilyen csak ritkán kínálkozik. Az új műsor egyébként is csupa szenzációs látványban bővelkedik és a közönség legteljesebb meglepedésére számíthat. 791

A vér...

— Elmondta: Kossuth Ferenc. —

Kossuth Ferenc ezekben a kétséges napokban, amikor végzetes fordulatok következhetnek reá is, vidáman és bizalommal néz a jövőbe.

— A hatalmat sajnáljam? — mondta egy budapesti hírlapírónak. — Nem bírtam élvezni örömeit. Hiszen nagyon relativ is ez a hatalom. Annyi törvény, rendszabály köti meg a kezünket, hogy jóformán meg se tudjuk mozdítani. S ahol szabad keze van az embernek, ott se tud vele minden jogos érdeket kielégíteni. A hatalom élvezetét előttem az emberekkel való jótevés jelenti. De hány féléjszakámat rontja meg a tudat, hogy becsületes emberek baján nem segíthetek, mert nincs rá módom! S itt legfeljebb az a szomorú és cinikus vigasztalásom lehet, amit egy francia közmondás igazsága örökít meg, hogy minden jótett új ellenséget szerez. Az elmaradt segítség mindig egygyel kevesebb ellenséget jelent...

— A hatalom? Mozdalni is alig bírnak a legfontosabb célokra sincs anyagi eszközünk. Ott van — hogy csak hirtelen mondjak példát — a budapesti pályaudvarok átalakításának kérdése. Ha ezeket a munkálatokat már most megkezdhetnők, épen tíz évig tartanának el. S szó sem lehet arról, hogy most meg is kezdhesük. Viszont ki bírom mutatni, hogy tíz év múlva akkorára nő a forgalom, hogy megállnak a vonatok. Ekkor pedig előállnak majd a rágalmazók — hiszen egész szektájuk van Magyarországon! — s azt mondják, hogy persze, Kossuth nem értett a dolgához. Kedvem volna ma megírni, hogy milyennek látom a legközelebbi tíz év történetét s lepecsételt borítékban odaadni a közjegyzőhöz. Ez az írás bizonyosága volna annak, hogy milyen véges a mi hatalmunk. Jó szándékaink megtörnek a lehetőségek határain...

— Ebből az írásból jelentékeny részt kellene lefoglalnia a kereskedelmi miniszteriumról írott meleg elismerésemnek és szeretetemenek. Micsoda kemény kötelességtudás, el nem fáradó szorgalom, nem halványuló lelkesedés viszi előre ezt a gárdát! S a magyar gazdasági érdekek védelmezése körül akkora eredményeket értünk el éppen ezzel a munkával, hogy egyenesen titkolni kell ezt Ausztria előtt. Ha ennek a hadjáratnak részletei odaát kitűdnének, kivennék a kezünkből talán a fegyvereinket. De így, ha a miniszterium vezetése hazafias kézbe fog kerülni, folytathatja a magyar közgazdaság védőerősségeinek építését.

— Csak egyetlen hibája volt ennek a minisztériumnak: a rideg bürokratizmus. Mikor ezt megismertem, összecsaptam a kezeimet. S ettől kezdve hirdetem minden tisztviselőmnek, akivel módom volt érintkezni, hogy legyenek jóindulattal minden ügyes-bajos fél iránt. Az adminisztráció nem lehet fátum, amely folyton komoran ott lóg a társadalom feje felett. Ma azután tessék bemenni bármelyik hivatalba:

szolgálatkész, előzékeny és szives támogatásra talál minden kérése.

— Az ön megjegyzésére: beszéltem én erről a kérdéssel a királyllyal is többször. Megmagyaráztam a felségnek, hogy a magyar nép lelkében mennyire megfér együtt a királyhűség és a végtelen szabadságszeretet. Elmondtam, hogy akárhány falusi ház falán ott függ egymás mellett Ferenc József és Kossuth Lajos képe. Ez a kettő nemcsak nem egymást kizáró, de egymásba olvadó fogalom. A király igen figyelmesen hallgatott meg s azt mondta előadásomra: Igen érdekes! De hiszen, ha én negyven évig távol voltam is édes hazámtól, úgy ismerem a nép lelkét, mint talán senki sem jobban. A vér...

Falusi kisleány pesti kalandja.

Milyen a török udvari mód.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, december 14.

Tegnap a budapesti erkölcsrendészeti osztály vezetőjéhez, Naszody Béla kapitányhoz igyekezett egy fiatal, takaros cselédleány. Habozva nézett körül a különös hivatalban, ahol a folyosókon és a lépcsőkön egy-két rendőrön kívül nem jártak csak riktóruhás nők, akik mind mélyen behuzták festett arcukat a kendőjükbe.

— A kapitány urral akarok beszélni, — mondta a fiatal nő az egyik rendőrnek. — Kérem, vezessen eléje.

A rendőr megmutatta a járást és a leány odajutott a kapitányhoz.

— No mi járatban vagyunk, kis lány, — kérdezte szeliden a kapitány.

A kis nő mosolyt erőltetett magára, de ezt nem bírta, csak néhány pillanatig, azután kezeibe temette az arcát és hallgatott. A kapitány megint megszólalt.

— Az én időm nem olcsó, gyermekem, jelentse ki, hogy mi a kívánságod.

A leány most már leeresztette a kezét, a fejét azonban nem vetette föl. A bűnbánat és esőkönyösség csodás keveréke ömlött el rajta: a kapitány érdeklődve nézte a pesztonkát, aki egy idő múltán megszólalt:

— Frizernő vagyok.

— Én meg kepező vagyok. Engem nem frizerozhatsz — felelt a kapitány flegmával.

— Kivenni akarom a lapot — mondta a leány és még jobban lekonyította a fejét.

— Nézz rám, — mondta most már szigorúan a rendőrkapitány. — Te nem való vagy erre az életre. Tudod-e, hogy mi vár egy olyanra? Tudod-e, hogy aki olyan lett, azt mindenki megveti, azzal lelketlen emberek kufárkodnak. Ha szép leszel, akkor bevisznek egy csillogó kávéházba, az Andrássy-ut sarkára. A kapitány a lelkére beszélt a leánynak.

S a leányt meghatotta a jóindulatú beszéd, a szemeiből ömlöttek a könnyek és megszólalt:

— Kérem kapitány ur, én hazudtam, nem vagyok frizernő, csak cseléd vagyok, egyszerű mindenesleány.

— Hát akkor is jobb lesz, ha megmaradsz a foglalkozásod mellett — mondta a kapitány és már csöngtetett egy detektívért, akinek meghagyta, hogy vigye le a leányt egy cselédközvetítőhöz.

A kis cseléd kezét akart esőkolni a kapitánynak, elfogódottan hálálkodott neki és ismét

lefelé a detektívvel. Ahogy az utcára érnek, a nő megszólal:

— Kérem detektív ur, én nem is akartam jönni, hanem a gazdám küldött ide. Anapokban egy cselédszerzőnél ülök, hát jön egy férfi és azt mondja, hogy szegődöt mindenesleánynak és igéri, hogy jó dolgom lesz, mert csak ketten vannak, ő meg a felesége. Igért nyolc forintot egy hónapra, meg minden második vasárnap kimenőt. Elmegyek hozzá, a Konti-utca 9 es számú házban lakott és úgy hívták, hogy Hoch Henrik. Pincér volt. A házban csunya dolgokat láttam. Egyszer azt mondja nekem a gazdám:

— Juli, volna-e kedved olyan lánynak lenni?

— Nem, — mondtam — én már csak olyan paraszti sorban akarok maradni, amilyen vagyok.

— De sok pénzt kereshetsz, azután elláthatod még az otthonvalókat is pénzzel, magadnak meg olyan hozományt gyűjthetsz, hogy szívesen elvesz akár egy ökrögazda. Fölmész az Ó-utca 48. szám alá és azt mondod, hogy frizernő vagy, kikapod a lapot és visszajössz ide, majd én megadom a további tanácsot. Ott várlak a Gyár-utca sarkán.

A detektív erre meghagyta a leánynak, hogy menjen el a rá várakozó Hochhoz, majd ő is utána megy és lefűleli a csábitót. A lefűlelés sikerült. Hoch Henriket a főkapitányságra vitték, ahol cifra dolgok sülték ki róla. Ő volt az, aki a lapok apróhirdetése között ezt a közleményt jelentette meg:

Intelligens urinó török udvari mód szerint lakásán, Konti-utca 9., földszint 2., a kapu alatt masz-sziroz.

A török udvari mód abból állott, hogy ezeket a szerencsétlen leányokat kínálgatta az uraknak. Ezenfelül sok mindenféle csinját-binját ismerte e tapasztalatlan nőknél való kereskedésnek.

A rendőrség a feleségét is kihallgatta, aki megerősítette azt, hogy az ura nagyon leleményes volt az ilyenfajta dolgokban. Hoch Henriket letartóztatták és ma délben az ügyészséghez kísérték át.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A Weitzer gyár tőkeemelése. A Weitzer János-féle vaggongyár részvénytársaság ma bejelentette a királyi törvényszéknek, hogy alaptőkéjét négy millió koronáról öt millió koronára emelte fel és kérte ezt tudomásul venni. A törvényszék a napokban dönt a kérelem felett.

§ Hetvenöt ezer korona egy fogolyért. A nagyváradi törvényszék vádтанácsa tegnap tárgyalta zárt ülésben Millye Kálmán táblabíró elnöke alatt Roxin György ismeretes bűnyűgyét. Az ügyészség egyrendbeli lopás, kétrendbeli magánokirathamisítás, közokirathamisítás, hamis tanúzásra való felbujtás büntetése és bűnpártolás vétsége címén emelt vádat az előzetes letartóztatásban levő Roxin ellen. Fráter Pál dr., Roxin György védőügyvédje arra az esetre, ha a vádтанács védenca további letartóztatása mellett döntene: 75.000 korona kauciót fog felajánlani Roxin családjá nevében, hogy az előzetes letartóztatásban levő Roxint bocsássák szabadon.

§ A hadnagy becsülete. Rendkívül érdekes ítéletet hozott a szegedi ítélőtábla. Az osztrák hadbíróóság szigorú, botránysos ítélete áldozatának, egy magyarországi illetőségű kezelő-hadnagynak rágalmazási és becsületsértési ügyét tár-

gyalták. Öt hónapi börtönre ítélte 1903-ban a gráci hadbírósa a hadnagyot, aki főlegbezzelt és akinek ügyében megszüntető ítéletet hozott a bécsi katonai főtörvényszék, azért, mert nem látta beigazolvani a vádat. De az öt hónapi börtönbüntetést a fölmentő ítélet hozásáig már elszenvedte a szerencsétlen ember és elkeseredésében jegyzőkönyv meghamisításával vádolta meg a két gráci hadbíró. Azt is írta, hogy a vizsgálata idején egy tanu sem volt jelen, de azért a jegyzőkönyvet aláírta egy R. nevű kapitány — az aláírás pedig hamis volt. Ezért kapta a rágalmazási pört K. J., volt kezelő-hadnagy, aki már polgárember és akit a zombori törvényszék rágalmazásért és becsületsértésért ítél nyolc napi fogházra. Természetesen főlegbezzelt a szerencsétlen ember és az ügyét a szegedi ítélőtábla tárgyalta, amely fölmentő ítéletet hozott.

Csödkérvény Lujza hercegnő ellen.

Tárgyalás a budapesti törvényszéken.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, december 14.

Mig Lipót, a belgákörök ifjú királya életveszélyes operációnak vetette alá magát, hogy az életnek, részére oly gazdag örömeitől ne kelljen búcsút vennie a világ sajtója hangosan vitatja, vajjon a botrányos családi életű király kitagadta-e gyermekeit a kongó-négerek bőrén szerzett sok-sok millió élvezetéből, addig a pezsgő vérű király leánya ellen beadott csödkérvényt ma tárgyalta a budapesti kereskedelmi- és váltó törvényszék. Ugyilátszik, hogy Meissel Alajos bécsi lakos, Lujza királyi hercegnő egyik hitelezője, nem bizik sem a király kitűnően konzervált szervezetében, sem atyai szívének ellágyulásában. A pénzt követeli és Rácz Jenő dr. budapesti ügyvéd útján beadott csödkérvény alapján a budapesti törvényszék mára tüzte ki a tárgyalást a csöd elrendelése ügyében. A hercegnő képviselőjében Visontay Soma dr. ügyvéd jelent meg.

A panaszos képviselője szóbelileg is kérte a csöd megnyitását a hercegnő vagyonára, amit Visontai dr. ellenezett. Részint azért, mert közönséges zaklatást lát a hitelező részéről, másrészt pedig — ugymond — a magyar bíróságnak hatásköre nem terjed ki annyira, hogy a belga királyi ház egyik tagja ellen csödni nyitást rendelhetne el. A tavaly életbe lépett és az udvarnagyi bíráskodásról alkotott törvény értelmében ugyanis a hercegnő ekszterritoriális jogokat élvez és ügye egészen más bíróság hatáskörébe utalandó. Halasztást kért.

Rácz dr. ezzel szemben tagadásba vette Visontai állításait és azt igyekezett bizonyítani, hogy a királyi hercegnő esetében az idézett törvény nem alkalmazható, mert annak szavai szerint csak akkor lép ekszterritoriális jogai élvezetébe, ha atyja kíséretében tartózkodik Magyarországon és ezért ellenzte a halasztás kimondását.

A bíróság tanácskozássra vonult vissza, melynek eredménye szerint kihirdette, hogy helyt adott Visontai érvelésének és a halasztást megadta.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357
Kiadóhivatal éshirdetési osztály — 151

A köszívü király.

★

Engesztelődsre hajlik az emberi szív, ha a halál árnyéka megjelenik. A mi harag, gyűlölet, keserűség, rossz emlék felgyülemlett egy életen át a lélekben, kiszáll onnan, amikor fölhangzik a legnagyobb és legtragikusabb mementó. Semmi más, mint a halál, úgy nem emlékeztet bennünket arra, hogy egyformák vagyunk, nagyok és kicsinyek, főnn a trón magaslatán és alant a tömeg zsidongása közt; egyformák legalább a mulandóságban és a törékenységben. A sir minden ellentétet kiegyenlít.

De a belgák királyának szíve még a halál árnyéka előtt is engesztelhetetlen maradt. Az ő szíve nem változik a legtragikusabb intelemre sem. A szeretet befogadására képtelen volt egész életében és hosszú uralkodása alatt; képtelen volt apai és hitvesi szeretetre; képtelen arra, hogy népét szeresse, vagy arra, hogy rokonszenvet ébresszen maga iránt. Csak egy érzése van, amelyhez ragaszkodik: a gyűlölet.

A halál árnyéka előtte is megjelent. Mily közel a gondolat, hogy ilyenkor kinyújtja jobbát és kibékül legalább azokkal, akik a vérség törvényei szerint hozza legközelebb állnak. Kibékül gyermekeivel, akiket eltaszított magától megrázóan szomorú körülmények közt.

Akik ezt feltételezték, azok ugyancsak csalódtak. „Gyűlölet mindhalálig!” Ez az ő jelszava. Elámul a világ a hir hallatára. Ime: Stefánia grófnő, amikor a betegségről értesült, szívélyes hangú táviratot intézett apjához, a belga királyhoz. De Lipót király nem változtatta meg elutasító magatartását és elrendelte, hogy leányának táviratára nem szabad válaszolni.

Ez a faktum minden egyébnél hangosabban beszél. Biborban járt a belga uralkodó; ott állt a magaslaton, mint egy „kiválasztott a sok millió között.” Hanem azért szomorú volt az ő sorsa a hangos vigaságok közepette is. Rideg magányban, szeretet és meleg rokonszenv nélkül, a harag és gőg törvényeit követve, siketen minden iránt, a mi a szívhöz szól és a mi a szívet föl tudja melegíteni, úgy járt ő elzárkózva a földi halandók között. Szíve csak a félelemtől tudott megdobanni, a szeretettől soha. Van-e ember, aki ezt a királyt irigyelni tudná? Valóban, zord utja van ennek a királynak; zordonabb, mint a bünösöké, akik a természet kebléről letépték magukat. Neki jó az: gyűlöletet táplálni és gyűlöletet támasztani. Legyen akarata szerint. Végzetét maga teremtette.

Egy nagy angol író juttatta kifejezésre, hogy, aki szélvészét vet, az vihart arat. S alighanem vihar jár majd ez utolsó tettének nyomában. Mert ez a tette megint földidezi az összes rut emlékeket, amelyek nevéhez és egyéniségéhez fűződnek és megtoldja egygyel, ami az iszonyat egy nemével tölti el az emberiséget. Mintha ki akarná kiáltani a világnak, hogy ő a gyűlölet személyesítője ezen a földön, aki nem tud szeretni és nem akar szeretetni még akkor sem, amikor a halál int és mulandóságára emlékezteti; s mintha szándékosan akarná megölni azt a részvétet, amely iránta országában és országán kívül ébredezni kezdett. Valóban, nagy elhagyatottságban halt meg a belga királyné és ez Lipót király lelkiösmeretét terheli; de sokkal nagyobb, szomorubb és zordonabb az elhagyatottság, amelyben a belga király él és amelybe önmagát száműzte.

HIREK.

A királyi udvarnagya a ravatalon.

Távirati tudósítás.

Arad, december 14.

Ófelsége magyarországi udvarnagyt, a szombat éjjel elhunyt Apponyi Lajos grófnak holttestét az elhunyt családjának Andrássy-ut 117. szám alatt levő palotájában helyezték díszes ravatalra. A palota legnagyobb szalonjában állították fel a magas katafalkot, amelyen a művészi kivitelű antik sarkophag nyugszik, letakarva egy galamszürke, nehéz selyemből készült, fekete csipkével díszített szemfedővel.

A koporsón egyetlen koszoru, a gyászoló hitves halványvörös rózsákból és fehér krizantémumokból készült óriási koszoruja van „Dein Marguerite” felirással. A katafalkon körös-körül a szűkebb értelemben vett család koszoruit helyezték el, köztük van egy, a mely fenyőből és tobozókból készült és a melyet a nagyapponyi erdőből hoztak. Művészi faragványu nehéz ezüst gyertyatartókban az égő gyertyák százainak fénye világítja meg a koporsót, mely előtt fehér márványasztalon a keresztre feszített megváltó karrarai márványból készült alakja látható. A feszülettől két oldalt két asztalkán két selyemvánkoston az elhunyt főméltóság kitüntetései, rendjelei, szalagjai, udvarnagyi méltóságának jelvényei nyertek elhelyezést, a jobboldali asztalhoz támasztva az aranyból és elefántesontból készült udvarnagyi bot látható. A gyertyasorokon túl a család házi személyzetéből kiválogatott nyolc daliás, szálás huszár áll díszőrséget, fekete díszruhájukon semmi csillogó, kardjuk, patron-táskájuk feketével van bevonva, fekete kucsmáikon fekete köcsag van. A terem baloldali sarkán felállított imázsamolyoknál állandóan négy apáca mond imát az elhunyt lelkiüdvösségeért. A hatalmas szalont körös-körül megtöltik a koszorúk, csokrok, virágok, amelyeknek nehéz, bódító illata az egész palota levegőjén megérzik. A lépcsőház korridorja és az előcsarnok oldalfalai is megteltek koszorúkkal.

A koporsót délelőtt 11 órakor vizsgálta meg Göbel József dr. VI. kerületi tisztí orvos és miután konstataálta, hogy a törvény által ilyen esetekre előirt szabályzatot pontosan betartották, megadta az engedélyt a holttest elszállítására. A sarkophagot fatokba teszik és az entreprise diszfurgonján szállítják azt Főthra a Károlyi család sírboltjába, ahonnan Nagyapponyba, az elhunyt családi sírboltjába viszik azt majd, mihelyt a sírhely elkészül. A halottat szállító kocsit követni fogják a koszorús kocsik és a család tagjainak kocsijai. Az elhunyt lelkiüdvéért az engesztelő szent mise áldozatot csütörtökön, december 16-án délelőtt 11 órakor fogják bemutatni a terézvárosi plébánia templomban és a kegyuri templomban.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 15-én az időjárás: hidegebb, délen elvélve csapadék.

— József királyi herceg — iskolaparancsnok. A Hadsereg ma este megjelent számában olvassuk az alábbi érdekes hirt: A honvédség főparancsnoka egy újabb rendeletével József királyi herceg vezérőrnagyot, az I. honvédkerületi tisztí iskola parancsnokává nevezte ki. A rendelet híre örömet keltett az iskola hallgatói közt. A királyi herceg november hó 12-én jelent meg először az iskolában s a harszászati órán Unterländer Lajos őrnagy érdekes előadását nagy figyelemmel hallgatta végig. A hallgatók ünnepélyes bemutatkozás november 16-án történt meg a tanteremben, ahol a tisztetek teljes díszben várták a királyi herceget.

Mikor iskola-segéd-tisztjével, Petzrik István főhadnagygyal a terembe lépett, a távozó parancsnok, Ferenczy Béla tábornok üdvözölte az iskola nevében, ezután a tisztek egyenként bemutatkoztak. A királyi fenség mindegyikkel kezét fogott, majd hosszabb magyar beszédet intézett hozzájuk, melyben a hallgatók legfőbb feladatául a szabályzatok mélyreható tanulmányozását tüzte ki. Kijelentette, hogy e cél elérésére tőlük kitartó szorgalmat és jóakaratot kíván, viszont a hallgatók számíthatnak az ő legmesszebbmenő jóindulatú támogatására és a maga részére a tisztikar bizalmát kérte. Miután Ferenczy tábornok a fenség iránt érzett hódolattal teljes tiszteletnek, szeretetnek és ragaszkodásnak adott még néhány szóban kifejezést, a királyi herceg köszönetet mondva távozott az iskolából.

— **Edelsheim-Gyulai Lipót gróf** — aviatikus. *Budapestről* jelenti tudósítónk: Edelsheim-Gyulai Lipót gróf néhány napja Párisban tartózkodik az ottani automobil-klub látogatására. Repülőgépet akar vásárolni és Budapesten felszállási kísérleteket fog végezni. Egy Budapestre küldött távirat szerint a gróf tegnap Rheimsban Lathammal sikeres próbarepülést rendezett.

— **Nákó Sándor gróf** bucsuzása. Fiuméből táviratozzák: A reprezentancia mai ülésén vett bucsut a leköszönt fiumei kormányzó, Nákó Sándor gróf, a törvényhatósági bizottság tagjaitól. A két alpolgármestert küldte ki a közgyűlés a gróf meghívására és mikor ezek kíséretében megjelent a teremben, ovációkban részesítették. Az elnöklő Vio polgármester meglehangú beszédben mondott köszönetet a volt kormányzó jóakarataért, melyet a törvényhatósággal szemben tanusított. Nákó gróf meghatva mondott bucsut. Ma este hat órakor végleg elhagyta Fiumét.

— **A tizenhárom nevű főherceg.** A hivatalos lap jelenti: Lipót Szalvátor főherceg ur és Blanka főhercegnasszony 6 cs. és kir. fenségeiknek 1909. évi december 4-én született fiát vasárnapon, december 12-én déli 12 órakor Bécsben, a főhercegi palotában keresztelte meg Mayer Lőrinc dr. püspök, udvari és várelelkész ur 6 nagyméltósága. Az újszülött főherceg a *Károly, Pius, Mária, Adelgunda, Blanka, Lipót, Ignác, Rafael, Mihály, Szalvátor, Cyrill, Angelus és Borbála* neveket kapta. Kereszt-szüntök voltak X. Pius pápa 6 szentsége és Adelgunda, Bardi grófnő 6 kir. fensége, akiket Gennaro Granito di Belmonte pápai nuncius és Mária Immakulata főhercegnasszony 6 cs. és kir. fensége képviseltek.

— **Háztulajdonosok figyelmébe!** Az *Aradi Ház- és Telektulajdonosok Szövetsége* ezúton is figyelmezteti az összes aradi háztulajdonos urakat, hogy az 1910. évre kivetendő házbéradó alapjául szolgáló házbérvalomási ivatek *legkésőbb holnap, szerdán délig az adóhivatalnál okvetlenül nyujtsák be,* mivel ez a benyújtás utolsó terminusa. Felhívja a szövetség a háztulajdonosok figyelmét arra a körülményre is, hogy amennyiben ezt a határidőt elmulasztják, a reájuk kivetendő házbéradó egy százalékát, ha pedig a vallomás benyújtására való felhívás vétele után 8 napig nem nyujtják be vallomásukat, az esetben a reájuk kivetendő házbéradó 4 százalékát kötelesek pótdíj fejében fizetni. Aki tehát az amugy is súlyos adón felül ilyen büntetés jellegű pótlékokat nem akar fizetni, az a házbérvalomását még a holnapi nap folyamán okvetlenül adja be. Egyben értesíti a szövetség az összes háztulajdonos urakat, hogy a házbérvalomást akkor is okvetlenül be kell adniok, ha a vallomási ivatek még nem is kapták volna meg. Akinek tehát vallomási ivate nincs, az az adóhivatalnál kaphat ilyent s azt még a szerdai ma délelőttjén kitöltheti és beadhatja.

— **A Friedjung-pör.** Bécsi távirat jelenti: A Friedjung-pör tárgyalásának mai napját nagyobb részt a *Friedjung* dr. által előterjesztett okiratok valódisága felett indított vita foglalta le. A tárgyalás elején *Krausz* német tolmács hirtelen rosszul lett, mire kivitték a teremből és gyógykezelés alá vették.

Ezután *Benedikt* dr., Friedjung védője hosszas nyilatkozatot tett és hangsúlyozza, hogy sem célzásokkal, sem a valóságban se hasem kísérelték meg, hogy az uralkodó személyét a pörbe bevonják. Az elnök ezután bejelentette, hogy Prijedorból a következő táviratot kapta: „Friedjung dr. röpiratban azt írja, hogy a Szlovensky Jug 500 koronát küldött a prijedori szerb egyesületeknek. Alólirottak, a prijedori összes szerb egyesületek elnökei tiltakozunk e gyanúsítás ellen és leghatározottabban kijelentjük, hogy egyetlen prijedori egyesület sem kapott semmiféle összeget a Szlovensky Jugtól. Friedjung urat ebben az esetben megtévesztették”. (Aláírva az egyesületek elnökei.) Hosszu tanácskozás után a bíróság egy sereg tanunak, köztük *Zagorácnak* kihallgatását határozta el. — *Belgrádból* táviratozzák: A bécsi szerb követ hosszu állami táviratot küldött Belgrádba, figyelmeztetvén a kormányt, hogy ne küldjön szerb tanukat a bécsi végtárgyalásra, mert a tárgyalóteremben való letartóztatásuk nagyon valószínű.

— **Bleriot lezuhanása.** Köztudomásu, hogy Bleriot Konstantinápolyban gépével lezuhant. A katasztrófa részletei ezek: Bleriot nem akart fölszállani és jó előre megmondta impresszáriójának, hogy a szél tulerős és könnyen baj lehet belőle. Az impresszárió azonban határozottan követelte a fölszállást, mert attól félt, hogy olyan betrányok támadhatnak, mint amilyenek Bukaresztben voltak. Végre is Bleriot engedett az impresszárió unszolásának és fölszállott. A repülőgépével harraine méter magasságba emelkedett. Körülbelül 500 méteres utat tett meg nyilegyenes irányban, akkor aztán előbb jobbra kanyarodott, majd merész ivben balra fordult. Közben a szél még erősebb lett és így törtéat, hogy mikor a repülőgép a görögök lakta Habbavla városrész fölött lebegett, egy szélrohám elkapta és egy ház födelére sodorta. A háztetőről az aeroplan a földre zuhant. Sok ezer ember rohant Bleriot segítségére, lovasrendőrök vágattak a külvárosba és ott találták egy szűk sikátorban a teljesen darabokra törött repülőgépet. Bleriot feleségét csendőrök kalauzolták a szerencsétlenség színhelyére. Maga Bleriot is megsebesült a kezén és a balcsipőjén, de sérülése nem komoly. A francia kórházban bekötötték sebeit.

— **Eljegyzés.** *Csiszár* Ábel világosi magy. kir. állampénztári tiszt eljegyezte *Gogolák* János világosi kereskedő bájos leányát, Annuskát.

— *Kell* Manó cég ajánlja párisi divat különlegességeit. Telefon szám 678 131

— **Házassulandók figyelmét felhívjuk** *Bruckner* Lipót dus választéku butorraktárára. — *Neuman-palota.* 3701

— **Sikkasztás miatt letartóztatott rendőrtisztviselő.** *Fiuméből* táviratozzák: Ma délelőtt a rendőrség letartóztatta *Ormay* Simon rendőrtisztviselőt. A letartóztatás az ügyesség megkeresésére történt. *Ormay* a kivándorlási ügyek előadója volt és alaposan merült fel ellene az a gyanu, hogy a kivándorlási alaptól nyolcszáz koronát elsikkasztott. *Ormay* roppant szegényes viszonyok közt élt és ezzel indokolja meg azt, hogy hivatalos pénzt használt fel magán-céljaira.

— **Lipót király és a táncosnő.** *Budapestről* írják: A Fővárosi Orfeum színpadán beszéltek talán a legtöbbet ma este arról, hogy Lipót, a belgák királya haldoklik. Nem mintha az artisták nemzetközi népét valami különösen érdekelné az öreg gavallér, hanem mert közöttük van most a híres *Cléo de Merode*, akiről tudvalevőleg *Cléopoldnak* nevezték el a nagybeteg uralkodót. Most, hogy híre terjedt annak, hogy haldoklik, a kollégák és kollégánok kérdésekkel árasztották el a három világrézben bolygó művésznőt abban a rövid időközben, mikor öltözködés után a színpadon állott, produkciója kezdetére várva.

— *Mit szól?* — kérdezték tőle, haldoklik Lipót...

— *Semmit se szólok hozzá!* — felelte *Cléo* — annyit tudok csak róla, amennyit az újságokban olvasok.

— Külön értesítéseket nem kap?

— Nem... Higgyék el, sokkal többet beszélnek, mint amennyi igaz...

— De csak ismertem...

— Ismertem, ismertem, — háritotta el az indiszkrét kérdést, — de semmi több...

Ebben a pillanatban valaki hozzálépett s hogy mégis megkaphassa igaz hangját, hirtelen azt mondta:

— *Künn* azt mondják, hogy már meg is halt a belgák királya.

Cléo összenéződött s csak annyit mondott:

— *Igen!* — és szó nélkül a színpadra sietett görög ruhájában. A zenekar játszani kezdett s *Cléo* vigan táncolt s közönségnek. *Künn*, ezalatt egy másik „nemzetközi” osillag hirtelen, ezeket mondta:

— Sokkal többet beszélnek, mint ami igaz. *Lipót* Brüsszelben látta először *Cléot* s megszólította, mert a de *Merode* név belga s megkérdezte tőle, vajjon belga származásu-e? Ezzel kezdődött az ügy, amely nem volt több, vagy hosszabb, mint egy-egy ilyen királyi kaland. *Cléo* persze ezt értette kamatoztatni s így lett tele a hírrel a világ és Páris, amely persze értette kuplékkal és kabaré-tréfákkal kicsufolni *Kongó* zsarnokát.

— De hát honnan van akkor az a sok gazdag, kincset érő ékszere...

— Oh! A reklám elég volt ahhoz, hogy kilencezer frankot is kapjon esténként... Aztán nem csupa király a világ. A gazdag polgári osztályt se kell megvetni! *Cléo* értette a mesterségét és *Lipót* ma nem érdekli. Legfőleg újabb reklámnak jó.

Azzal elkezdte dudolni azt az ismert párisi kuplét, amivel a francia fővárosba le-leruccanó királyt figurálták ki s amelyben egy szójáték köti egymáshoz a most már haldokló uralkodót, meg az öregedő táncosnőt.

— **Adventi lelkigyakorlatok.** *P. Buttykay* Antal budapesti szentferencendi házfőnök e hó 16—19. napjain, az ipartestület háza disztermében kizárólag a művelt katolikus közönség részére (külön a férfiaknak, külön a hölgyeknek) adventi lelkigyakorlatokul konferenciákat tart.

— **Ünnepelt tanító.** *Apatelekről* jelentik: *Vidikán* Lőrinc apateleki görög kat. néptanító 45 évi áldásdus szolgálat után nyugalomba vonult. Ez alkalomból a kultuszminiszter elismerő levelet intézett az ősz pedagógushoz s ebben érdemeit méltatja. *Vidikánt* a község előkelősége ünneplésben részesíti nyugalomba vonulása alkalmából.

— **Vagdalkozással elintézett vagdalkozás.** *Szegszárdról* táviratozzák: Kávéházban történt összeszólalkozásból és tettelegességből kifolyólag *Német Árpád* honvédfőhadnagy és *Kovács Ottó* fogorvos ma a *Tolnay* lovassági lak anyában súlyos feltételű kardpárbajt vívtak, amelyben *Kovács* fogorvos karján megsebesült. A felek a párbaj után kibékültek.

— **Matemeletes ház Budapesten.** Fővárosi tudósítónk írja: A Fővárosi Közmunkák tanácsa Wekerle Sándor elnökletével tartott legutóbbi ülésén érdekes határozatot hozott, a melyben egy 5 emeletes és műteremmel ellátott nagy bérház építését engedélyezte az új építési szabályoknak figyelembe vételével, melyek még életbe sem léptek. Az új épület I., Budai külső-körut és Beresényi-utca sarkán Román Miklós és Román Ernő műépítészek tervei alapján fog épülni és az első 6 emeletes lakóháznak tekinthető, mert földszint és 5 lakóemeleten kívül még nagy műteremmel is rendelkezik. Nevezetesebb újítások: három emeletes egy falvastagsággal épülhet, 26% lesz udvar részére fenntartva 10:50 m. szélesség mellett és 25 m. főpárkány magasság betartásával. A szoba magasságokra 3:40 m. a kötelező.

— **Körözött szélhámos.** Egy Schmitzer János nevű temesvári ügynököt köröz most országsszerte a rendőrség. Az ügynök feleségül vett egy német özvegyasszonyt, akit azután kiturt vagyonából és a pénzzel megszökött. Az ügynök az asszonynyal Berlinben lakott és most a berlini rendőrség értesítette a körözésről a budapesti rendőrséget. Azt hiszik, hogy a szélhámos Amerikába szökött.

— **Szétépték a kutyák.** Borzalmas eset hírt vesszük Magyaritéből. Ökrös István 45 éves fényűző napszámos ugyanis a napokban átment Magyaritébé munkát keresni. Egész nap jár-kelt, azonban munkát nem tudott kapni s így estefelé megindult hazafelé. Már sötételni kezdett, mikor a Szerbittebe határában fekvő legelőre ért. Itt történt azután, hogy a magánosan bandukoló embert a közelben legeltető juhászok kutyái megtámadták. Ökrösnél még csak bot sem volt, amelylyel védekezhetett volna. A juhászok nagy mulatságukat lelték a szerencsétlen ember kinos helyzetében s nemhogy elszólták volna kutyáikat, hanem még inkább ráuszították őket Ökrösre. A kutyák a lelketlen juhászok uszítására Ökröst a szó szoros értelmében félholtra marcangolták s a szerencsétlen embert önkívüli állapotban, haldokolva szállították Magyaritébé, ahol orvost hívtak hozzá. A juhászok ellen a hatóság megindította a vizsgálatot.

— **Letartóztatott szülész.** Tegnap délután Budapesten a Tömő-utca 60. szám alatt egy heti betegeskedés után meghalt Somogyi Eszter 27 éves vasalónő. A nő gyanus körülmények között betegedett meg, halálos ágyán pedig elmondotta, hogy várandós állapotban volt. Tíz nappal ezelőtt egy gőzfürdőben volt, ahol két leány telepedett mellé és az állapotáról kezdtek beszélni.

— **Minek magának a gyerek,** — mondták, az csak teher. Husz koronáért mindent rendbehoznak.

Somogyi Eszter, aki menyasszony volt, két hét mulva lett volna az esküvője és szégyelte állapotát, hallgatott a leányokra, akik elvitték az Almássy-térre egy szülészhez. Ez azután operációval megszabadította a menyasszonyt szégyenétől. Ötven koronát fizetett a műtétért. A szülész, mikor végzett, még meg is fenyegette a leányt.

— Ha bárkinek egy szót is mer szólani a dolgról, lelövöm!

Somogyi Eszter azonban megbetegedett a műtét következtében, vérmérgezést kapott és belepusztult. A halálos ágyon tett vallomás folytán a budapesti rendőrség kinyomozta a szülészét. Ez Pikéty Árpád, 38 éves, az Almássy-tér 13. szám alatt lakik. A bűnös asszonyt, aki a múlt évben emberölés miatt letartóztatva volt, mert Amerikából hazatért férjére, egy nyugalmazott rendőrről ráült, a rendőrség letartóztatta.

— **A berettyóújfalú-orosházi ut kiépítésével** kapcsolatos munkákat a gyulai m. kir. államépítészeti hivatalban szeptember végén megtartott árjeltesen 38.975 kor 64 fillérért Mairovitz Mór és fiai máriaradnai vállalkozók nyerték el.

— **Érdekes betörés.** A nagyváradai rendőrséghez tegnap Ausztriából, Grácból, érdekes körözvény érkezett. A gráci rendőrség arról értesíti a nagyváradai rendőrséget, hogy ott a múlt héten vakmerő ékszerablás történt. Egy állítólag Brunner Hermann nevű ember kirabolta Grác egyik legnagyobb ékszerüzletét a Wienerstrassén. Az állítólagos Brunner Hermann, a kit különben Grácban senki se ismert, pár hétig rendkívül előkelően járt-kelt, költségekkel, mulatott a városban, azután kivette a Wienerstrassén az ékszerüzlet fölött való elsőemeleti 6 szobás lakást. Mindenki azt hitte róla, hogy dúsgazdag ember, a kinek Magyarországon nagy birtokai vannak. Brunner Hermann a rablást úgy hajtotta végre, hogy átörte lakásának padozatát és így létrát támasztott az ékszerüzletbe. Rengeteg értékű ékszert rabolt össze. A létrán visszament lakására, a honnan még az éjszaka eltűnt. Minden jel szerint Magyarország felé vette útját. A gráci rendőrség nyomozása szerint Brunner Hermann erdélyi illetőségű és valahol Debrecen vagy Nagyvárad körül lakik. Személyleírása: magas, fess, piros arcú, kék szemű, székehajjú férfi. A nagyváradai rendőrség szintén figyelni a vakmerő ékszerlovaját, a ki különben vagy százhuszezer korona értékű ékszert lopot össze az ékszerüzletből.

— **Adakozás az agghonvédeknek.** A lapunkban közzétett felhívásra a mai napon az agghonvédek segélyezésére befolyt: Bara János 6 kor., ifj. Ritt Gyuliska 1 kor., Neulinger Klára 1 kor., Kresch Puskó 24 fillér, Neulinger Piroška 2 kor. Az adományokat az Aradi Közlöny rendeltetési helyére juttatja.

— **Tíz nap.** Rövid idő 10 nap s mégis mily fontos időszakot jelent a karácsonyi ünnepek előtt. A nagy, hatalmas tolongás, a várva-várt igazi forgalom szindus képekben ilyenkor játszódik le a városok boltjaiban. Megindul az emberáradat s a kereskedők bár a nehéz munka az övék, örömmel látják, mint telik meg az üzlet vásárló közönséggel. Természetes, hogy ezen mozgalmas napokban a legnagyobb diadalt azon fényes áruházak ülik, amelyek a sok játék- és ajándéktárgyat szállítják a karácsonyfa alá. Vezető szerepe van Fischer Simon nagyáruházának a Szabadságtéren. Ha betekintünk ezekbe a ragyogó helyiségekbe, büszke örömmel telünk el, hiszen ott látjuk, hogy bizony mi már igazi nagyváros számba megyünk. 4711

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban december 14-én a következő születéseket és halálozásokat jelentették be és házasságot kötöttek: **Született:** Hanzu Nesztor droguistának Anna nevű leánya. **Meghalt:** Jung Irén 1 hónapos leány, özv. Barna Vazulné 80 éves magánzónő, Makai József 49 éves bérkocsitulajdonos. **Házasságot kötött:** Mucsi István kocsirendező Király Erzsébettel, Rozgonyi Lajos István Friedrich Ilonával. Fogarassy György acsev. fékező Nagy Erzsébettel.

— **Elragadtatással szemléli mindenki Weinberger Ferenc jöhrü ékszerészünk gyönyörű karácsonyi újdonságait.** Nagy briliáns-, ékszer és ezüstművek raktára, tulaalmozottság és alkalmi vételek folytán. **Mesés olcsó árak.** Telefon 439. 4628

— **Kossak csász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme.** Weitzer János-utca 3. sz. Telefon 657. 2811

— **Perza szönyegraktáramat a Neuman-palotában Széchényi-utcai oldalon megnyitottam.** Szives pártfogást kérek. Tisztelettel Schwarcz Zsigmond. 4392

— **Weisz Hugó fényképész kéri megrendelőit,** karácsonyra szánt felvételeiket csakis előjegyzés szerint eszközöljék. Telefon 211. 4562

— **Kávéház átvétel.** A jöhrnévnek örvendő Baross-kávéházat mai napon átvettem, amelyet a n. é. közönség b. tudomására hozok azzal, hogy főtörökvésem lesz jó kávéházi italokkal és figyelmes kiszolgálással mélyen tisztelt vendégeimnek igényeit kielégíteni. Tisztelettel Tóth István kávé. 4691

— **Kobrak cipők legjobbak a világon!** Csak Lányi Marcellnál a színházzal szemben, Atzél Péter-utca 1. kaphatók. 3884

— **Francia likörök legbiztosabb készítésére,** — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 17

TARKASÁGOK.

(Az álom.) Egy aradi nagykereskedő cég alkalmazottai hosszas tanakodás után elhatározták, hogy január elsejére fizetésjavítást kérnek a főnöküktől. Előre azért gondoskodnak a fizetésjavításról, mert tudják, hogy kérés nélkül semmit se kapnak és nem akarnak az ünnepekre felemelt fizetés nélkül maradni.

A legidősebb tisztviselő vezetésével deputációt menesztettek a főnökük elé és elmondták kívánságukat. A cég feje haragosan válaszolt:

— Sajnálom, nagyon rossz üzleti év volt. Nem tehetek eleget a kérésüknek.

Az egyik tisztviselő, aki különben is elhatározta, hogy otthagyja az irodát, ha nem emelik a fizetését, vakmerően jegyezte meg:

— De ha nem tudunk megélni a fizetésünk-ből, mi se mehetünk koplalni.

— Nem is érdemlik meg a fizetésemelést, — mondta a főnök — egész nap alszanak az irodában.

A hivatalnok megjegyezte:

— Hiszen épen azért érhető, ha fizetésemeléstről álmodunk.

(Aki ásit...) Egy nagyreményű aradi ifju, aki zenekomponálással is szokott foglalkozni, nemrég bemutatta egyik alkotását Csányi Mátyás aradi színházi karmesternek.

— Barátom, ezt nyilvános helyen elő ne merje adni, mert úgy kifütyülnek, mint a pinty, — jelentette ki Csányi.

Tegnap aztán diadalmas arccal jelentkezett a nagyreményű ifju.

— Na, karmester ur, önnek nem volt igaza.

— Hogy, hogy?

— Hát úgy, hogy a napokban egy műkedvelő társaságban eljátszottam a zeneszámomat és nem fütyültek ki.

— Persze, hogy nem, — felelte Csányi — mert aki ásit, az nem tud fütyülni.

(Zöldy tréfái.) Az aradi színtársulat egyik tehetséges segédszínésze, Zöldy-Kriener Márton szép basszus hanggal rendelkezik. A holnap színterkerülő „Bohéme” című operában tehetségét megillető szerephez jut. Collin-t játsza, a bölcsész, ki társai nyomorát télikabójának zálogba vivésével enyhíti. Ámde Zöldy, sajnos, tényleg becsapta már télikabóját és most sietve ment a direktorhoz, hogy adjon neki előleget, hogy a színpadon megjelenhessen a télikabóval, melyet előadás után valószínűleg — ismét be fog csapni.

Zöldy, a mellett, hogy a színház tagja, nyáron kabaré-igazgató, ki állandóan a szomszédos községbeli vendéglősökkel levelez, hogy minél előnyösebb vendégfellépési szerződéseket köthessen. A napokban egy pankotai vendéglőstől a következő levelet kapta:

„Tisztelt Direktor ur! Ön azt ígérte nekem, hogy áthozza Dióssy Nusit, Ferrari-t, Szendreyne-Rontay Boriskát és Beregi-t és a helyett tegnap bejelenti Szegedy Józst, Bodát és Horvátot. Hát én pesti ember vagyok, én nem vagyok Pali és engem nem lehet huszonnyolcra venni. Sziveskedjék a küldött 5 korona előleget postafordultával visszaküldeni és nem kívánok többé az urral tárgyalni. Tisztelet nélkül:

N. N.

vendéglős.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, dec. 14

December hó második felébe léptünk és az időjárás még mindig nélküli téli jellegű. A vetéseket — az esőtől alaposan átázva — előbb-utóbb beállandó fagy ellen féltik, üdvös lenne, ha hótakarót kapnának.

A gabonaüzlet szilárdabb.

A mai piacon eladásra került:

500 mm. buza	13.50—13.70
600 mm. tengeri	5.60—5.70
Rozs	9.10
Zab	7.10
Arpa	6.80

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, december 14

Amerika 2-el magasabb. Kinálat, vételkérő javult, elkelt 10,000 mm. 10 fillérrel magasabb áron.

Az árak 50 kilonként számítva:

	Dél	2 órai
	zárlat	zárlat
Tengeri 1910. májusra	6.80—6.81	6.77—6.78
Buza 1910. áprillisa	14.01—14.02	13.98—13.99
Zab 1910. áprillisa	7.64—7.65	7.62—7.63
Rozs 1910. áprillisa	10.—10.01	9.98—9.99
Buza 1910. októberre	11.82—11.83	11.81—11.82
Buza 1910. májusra	13.82—13.83	13.83—13.84
Rozs 1910. októberre	8.90—8.91	8.92—8.93

Zárul 5 órakor

Utőtőzsde üzletlen.

A Temesvári Lloyd-Társulat
terménycarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1909. december 14.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos új ...	13.30—13.40
76 " " " " " " " "	13.40—13.50
77 " " " " " " " "	13.50—13.60
78 " " " " " " " "	13.60—14.70

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos új... ..	13.20—13.30
Rozs új... ..	8.80—7.90
Arpa új... ..	6.40—6.50
Zab új... ..	6.70—6.80
Tengeri régi... ..	5.40—5.50

IDEGENEK ARADON.

— December 14. —

Fehér Kereszt szálloda. Fuchs Dezső utazó Budapest. — Philip Rihárd utazó Budapest. — Erdensich Gyula utazó Budapest. — Markovits Rezső utazó Bécs. — Gallert Ferenc utazó Budapest. — Kardos Sándor hadbíró Nagyvárad. — Róth Emil utazó Bécs. — Butujás Gyula bíró Kolozsvár. — Blau Lajos utazó Fiume. — Szilágyi Gyuláné földbirtokosnő és leánya Kunágota. — Platz Rezső utazó Budapest. — Helen Ottó földbirtokos Monyoró. — Baron Ottó utazó Grác. — Fenerstein Sándor utazó Budapest. — Tauschek Jenő hivatalnok Beél. — Orbán Ferenc százados Kolozsvár. — Frankó János utazó Budapest. — Szidón Lipót kereskedő Beél.

Központi szálloda. Wester József utazó Budapest. — Gábor Ignác mérnök Budapest. — Kende Ferenc tanár Szeged. — Fischer Arthur utazó Békéscsaba. — Braun Antal utazó Budapest. — Grünberger Áron utazó Budapest. — Laufer Miksa kereskedő Déva. — Jakobi András községi bíró. — Radó Dávid utazó Budapest. — Ehrlich Béla állatorvos Erzsébetváros. — Blumenfeld Mihály utazó Budapest. — Löwy Hugó utazó Budapest. — Schusterman Győző utazó Budapest. — Genedi Alfréd mérnök Nagylak. — Benyó József utazó Budapest. — Glück Adolf utazó Győr. — Szentpály Kázmér erdőmester Oravica. — Opensteiner Miksa utazó Budapest. — Pászka József földbirtokos Nagykömlös. — Gerber Henrik ékezerész Brád. — Klein Frigyes utazó Budapest. — Guthy Soma dr. ügyvéd Budapest.

Pannónia szálloda. Traiber János utazó Budapest. — Mihalik Imre utazó Pécs. — Peloz Sándor utazó Budapest. — Regyes Pál vendéglős Seprős. — Oláh Ferenc munkavezető Nagyszalonta. — Agárdi Lajos könyvvezető Debrecen. — Waltner Miklós kereskedő Csanád. — Reichenberger Izidor szállító Nagyhalmagy. — Graffy Antal tisztviselő Szabadka. — Augenföld Márton utazó Budapest. — Nagy Mihály bányamérnök Petrozsény. — Jakabffy Zoltán földbirtokos Kupa. — Ilie Vazul lelkész Fikatom. — Buchholz Viktor gazdatiszt Panketa. — Moskovits Vince dr. ügyvéd Nagylak. — Liczer Simon utazó Szatmár. — Petracsek Ferenc főtanácsos Budapest. — Fischer Sándor utazó Budapest. — Sternfeld Miksa utazó és neje Elek.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1909. évi december hó 15-én:

C) Bérletszűnet.

C) Bérletszűnet.

Takács Mihály, a budapesti Operaház művészeinek vendégfelléptével:

Itt először:

Bohémek.

Opera 4 lépben. Írták: Giacosa G és Illica L. Fordította: Radó Antal. Zenéjét szerzette: Puccini Giacomo.

HJEMÉLYEK:

Rodolphe	Ferrari A.	Mimi	Wlassák V.
Schaunard	Ódry Attila.	Musette	Dióssy Nusi.
Morel, festő	Takács M.	Benoit	Polgár S.
Colline	Zöldi A.	Alcindor	Leővey Leó.

Kezdete este 7 óra fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simenyi-utca 1. szám, Szabadkai-tér mellett.)

Műsor 1909. december 15. éni, szerda:

1. Tessék lökni! Humoros. — 2. Ártatlanul gyanúsítva. Dráma. — 3. A nap leánya. Ballet. — 4. Norvégia. Természet után. — 5. Pali, a szép ember. Humoros. — 6. Európa fejedelméi. Látványosság. — 7. Jobbra, vagy balra? Humoros. — 8. Jót a rosszért. Dráma.

December hó 22. és 23. án este fél 9 órakor

Jézus élete és halála,

Haydn Jézus szenvedései című oratóriumával. Teljes zenekarral. Vezényli: Csanyi Mátyas, az aradi Nemzeti Színház karnagya.

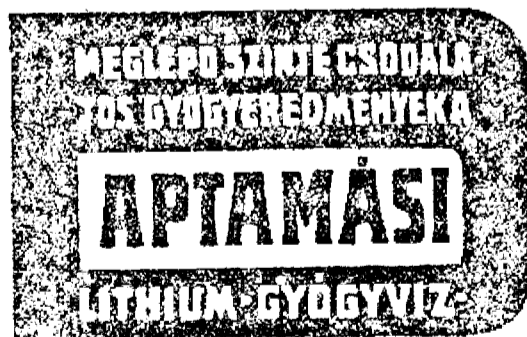
Előadások délután 5 órától kezdve.

Helyárak: I-es hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTTÉR.*

zel gyomor-dese-hólyagés
bélbántalmaknál vala-
mint asthma, bronchiale,
köszvény és húgysavas
diathesis eseteiben.

KAPHATÓ Nagy Farkas
és Fejér Gyula cégeknél
5841 Aradon

Hölgyeknek

• legkellemesebb •

karácsonyi meglepetés!

:: egy gyönyörű ::

Kézápoló készlet

remek kivitelben. — Gyöngyház, ezüst, elefántesont, teknőc, teknőc utánzat esont, cocus és ébenfából 3 koronától 70 koronáig minden árban, — továbbá

Mint hasznos és igen

Kedves ajándék

egy csinosan összeállított

Fésű garnitúra

1 tükör, 1 hajkefe, 1 bontó-, 1 nyeles és 1 porfésű tartalommal.

3511

Legfinomabb Francia

Illatszertársaságok

dus választékban.

Rendkívül izléses japán mintájú
Illatszertársaságok

(Kazetták)

2 üveg divatos parfüm, 1 darab finom szappan és poudertartalommal 4 koronától kezdve minden árban.

Hánzu Nestor

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer János-u. 2.

Városi és megyei telefonszám 455.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadó 4727

Knezich Károly-utca 1. szám alatt 3 szobás lakás február 1-től, lakásban gázvilágítás bevezetve van.

Jégverem kiadó

esetleg több évre is. Thökölly Imre utca 38. 4744

Szép ház

nagy telekkel, közel a Szabadságtérhez, eladó. 4696

Karácsonyi és újévi

képes levelező-lapok: kis gyűjtemény vegyesen 12 drb. bronzüst kártya a legújabb mintákból K. 1. Nagy gyűjtemény 25 drb. K. 2. Vidékre, ha a pénz előre küldetik: kis gyűjtemény bérmentve K. 1.05, nagy gyűjtemény K. 2.10. Ingusz I. és Fia könyv- és papirkereskedésében Arad, Andrassy tér és Weitzer János-u. 173

Gyakornokot

keres helybeli elsőrangú bornagykereskedő cég. Magyar és német nyelv tudása megkívántatik. Írásbeli ajánlatokat a kiadóhivatal „Szorgalmas” jelige alatt továbbít. 4725

Egy ügyes segéd

a rőfös rövid és fonál áru szakmából, rögtön belépésre felvették. Megkívántatik a magyar, német és román nyelv. Ajánlatok Wohlberg Lipót céghez Arad. 4705

Kézvezetőt keresek

tisztességes és házi teendőikben jártas. Cim a kiadóhivatalban. 4709

Kecskeméti fajalmák

gyönyörű válogatott, ötkilós postacsomagokban 2.60 koronáért szállít Sandberg Salo (bejegyzett cég) Kecskemét. 4743

Most lett teljes

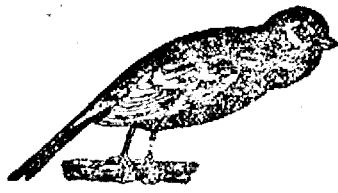
Balogh—Illés—Vargaháti perrendtartás. Ára 56 korona. Szanin antiquarice is van raktáron. Fráter nótáskönyve 2 koronáért kapható. Veszék könyvtárakat és hangjegyeket. A legjelesebb szépirodalmi újdonságok február végéig érvényben maradó kiadói, jelentékeny árleszállítással kaphatók Kerpel Izsó könyvkereskedése, Aradon. 3911

Azonnal kiadó

egy 2 szobás modern lakás erkélyvel, konyhával, előszobával, fürdőszobával stb. mel'ék helyiségekkel. Bővebbet Ziffer Sándornál, Szabadságtér 16. 4480

Akar nőülni?

Hölgyektől (ezek között olyanok, törvénytelen gyermekkel, testi hibával stb.) 5—500.000 korona vagyonnal fel vagyunk hatalmazva megfelelő férjet keresni. Csakis urak (ha vagyonnélküliek is), akiknek komoly szándékuk van és gyors házassághoz akadály nincsen, irjanak e címre: L. Schlesinger, Berlin 18. Deutschland. 3221

Legszebb karácsonyi ajándék!

Valódi nemes harzi

kanári madarakat,

éjjel nappal éneklőket 8, 10, 12, 14, 16, 20 korona, nőstényeket 2—3 korona árban szállítok 4722

Sándor Mihály,
Arad, Demeter-utca 68/a.

Keresünk egy teljesen szakképzett, komoly, munkaszerető 24—28 éves

vaskereskedő segédet,

ki a román nyelvet tökéletesen beszéli.

Ajánlatokat Vessely és Biró céghez Nagyszalonta. 4673

Ön csodálkozik!

75.000 pár cipő!
4 pár cipő csak 8 korona

Több gyárfizetési zavarai folytán megbizattam, hogy igen nagy mennyiségű cipőt mélyen a leszállított áron alól eladjak. Ezen oknál fogva eladok

2 pár férfi — és 2 pár női lúzsos cipőt

barna vagy fekete bőrből, orrán kaplival, erős szegezett talppal, igen elegáns, a legújabb divat szerint kiállítva, bármely szám szerint. Mind a négy pár csak 8 kor. utánvétellel küldve. 4742

R. Reiner Schuh-Export

Krakau, No. 39.

Kicserelés engedélyezve, esetleg pénz vissza.

Telefon szám 242.

Elektromos erőátviteli motorokat

kikölesönöz, elad és felszerel 3191

Kalmár József

villanyvilágítás, telefon és villamos csengő berendezési vállalata

Arad, Salacz-u. 2.

V. 1076/9. 1909. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbírósa fenti számú végzése által Arad szab. kir. város közönsége végrehajtató javára 15 kor. 40 fill. tőke és járulékal erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság felülfoglalt és 780 koronára becsült butorokból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínen, vagyis Aradon, Akác-utca 2-ik szám alatt leendő eszközésére az 1909. évi december hó 27-ik napjának délután 4 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladathi fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cikk 108. §-ában megállapított föltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1909. évi december hó 11. napján.

Török Dénes,

4741 kir. bírósági végrehajtó.

Finom alma eladás.

A nagyérdemű közönség tudomására hozom, hogy finom

kecskeméti almát hoztam, melyet úgy kicsibe, mint nagyban árusítok

Karolina-utca 8. sz.

a kis posta mellett a raktárban. Szíves pártfogását kérem a nagyérdemű közönségnek, teljes tisztelettel

Kovács Józsefné,
gyümölcskereskedő. 4745

Leszállított hus árjegyzék!

Van szerencsém az igen tisztelt nagyközönséget értesíteni, hogy **Förny-utca mészáros-üzletében** mai naptól kezdve a husokat alantli árak mellett árusítom:

Főüzletében (Krisztófy-ház.)	
Hízott marhahus eleje	1 kg. 44 kr.
" hátulja levesnek	56 "
Pecsényehus	1 kg. 60 "
Sertéshus	" 72 "
Sertés karaj	" 80 "
Szalonna	" 84 "
Zsir és haj	" 84 "
Fiatal borjúhús eleje	" 60 "
" hátulja	" 80 "

Főüzletében Guttman-ház.)	
Növendék marhahus levesnek	52 "
Gulyáshus	1 kg. 48 "
Pecsényehus	" 56 "
Gulyáshus eleje 36 és 40 "	" 40 "
Szopós borjú, 8 hetes eleje	1 kg. 56 "
" hátulja	" 72 "
Sertéshus	" 72 "
Sertés karaj	" 80 "
Szalonna, zsir és haj	" 84 "

Szíves további pártfogást kér, kitünő tisztelettel 4734

FARKAS GYÖRGY,
mészáros és hentes.

Engel Bernát

uri szabó

Arad, Deák Ferenc-utca 33. sz.

Van szerencsém a t. helybelli és vidéki közönség figyelmét felhívni a már évek óta fennálló és jó hírnévnek örvendő

szabó üzletemre,

melyben már raktáron vannak a szezon legszebb és legjobb bel- és külföldi szövet-újdonságai. Hosszu évek során szerzett tapasztalataim alapján a legkényesebb igényeknek is megfelelően dolgozok.

Szíves pártfogást kérve, tisztelettel

Engel Bernát,

uri szabó 3438

Arad, Deák Ferenc-utca 38. sz.

Villanyvilágítás,

elektromotor, szellőztető, telefon, villámhárító, villamoscsengő és jelző berendezések.

Gáz- és villanycsillárok,

lámpák és izzótestek a legolcsóbb árak és legjobb kivitelben.

DIAMANT FERENC

Arad, Atzél Péter-utca 2.

(a színház főbejáratával szemben, Bohus udvar.)

Telefon 595. 3717

879—1909 vhtó szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbírósnak 1909. évi Sp. III. 675/4. számú végzése következtében Dr. Tamásdán Livius aradi ügyvéd által képviselt Transylvania ált. költs. bizt. bank javára 370 kor. 03 f. s járulékal erejéig 1909. évi október hó 28-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 640 koronára becsült következő ingóságok, u. m. lovak, kocsik, széna, kukorica, stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a lippai kir. járásbírósa 1909. évi V. 447/2. sz. végzése folytán 370 korona 03 fill. tőkekövetelés, ennek 1909. évi június hó 29. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 130 korona 58 fill.-ben bíróság már megállapított költségek erejéig, Keszincen, alperes lakásán leendő megtartására 1909. évi december hó 18. napjának d. u. 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltattak és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Lippán, 1909. évi december hó 4-ik napján.

Orosz László,

4718 kir. bír. végrehajtó.

Tájékoztató

ARAD LEGNAGYOBB

Karácsonyi tárlatáról.

Fischer nagy áruházában

Szabadság-tér 12. sz.
a vaskapu épületében.

Kétségbevonhatatlan tény, hogy Fischer Simon nagy áruházának karácsonyi tárlata az országban az első helyen áll. Nincs egy sem, mely csak távolról is megközelítené! Nagyság, fény pompa és választék dolgában még a fővárosi tárlatok sem tesznek túl.

Fischer karácsonyi tárlatán a legexclusivabb körök is megtalálják magas igényeik kielégítését. Remek játékszerek vannak ott fölhalmozva, melyeket a műipar produkált és egy-egy ilyen darab nagy értéket képvisel. S bár így a nagyigényű közönségről gondoskodva lett, mégis nem lesz érdektelen ezzel szemben megtudni azt is, hogy mit tartalmaz mit nyújt már a népszerű egy koronás osztály Fischer Simon Nagy Áruházában. Sok bevezetés helyett álljon itt a következő rövid kivonat:

Egy koronás cikkek:

Karácsonyfa-csengő angyalokkal
 önműködő
 Csengetyű kocsi
 Bohócós állat
 Báránka valódi gyapjuval
 Tűzoltó kocsi
 Csomagoló kocsi
 Nagy nyul
 Sörös kocsi
 Homokos kocsi
 Fényezett ló
 Páros lovak
 Fürdőkád babával
 Nagy csacsi
 Mozdony
 Ugró kutyácska
 Villanyos vasut
 Festék doboz
 Képes kockajáték
 Vonat
 Nagy faépítő-szekrény
 Laterna-magica
 Ólomkatonák
 Tekejáték
 Katonai felszerelés
 Gyermek hegedű
 Huzó harmonika
 Legnagyobb fémtrombita

Gyermek dob
 Nickel trombita
 Gyermek zongora
 Szájmuzsika nickelből
 Celuloid kürt domborművel
 Karikalövő pisztoly
 Baba ágy
 Gyermek puska
 Gyermek kard
 Huszár csákó
 Öthangu trombita
 Öltözött babák
 Gummi babák
 Bádóg játék csoport
 Valódi francia bábé
 Törhetetlen katonák do-
 bozban
 Mosdó készlet
 Teljes konyha berendezés
 Tábló Isánykának
 Fröbel kézimunka-játék
 Porcellán s. erviz
 Baba konyha
 Baba butorok
 Diszes tűzhely
 Hinta fiucska
 Nagy számoló gép
 Harang és kalapács

Sakkfigurák
 Sakkjáték
 Lottójáték
 Lóverseny játék
 Dominó játék kőből
 Önműködő gőzös
 Képes könyv
 Seprő készlet
 Uzsonna szelence
 Lombfűrész készlet
 Zenélő doboz
 Finom gyermek csörgő
 Öntöző kanna
 Gőzhajó
 Automobil
 Nagy ágyuk
 Kerékpáros
 Bőrostorok
 Kávédaráló
 Játék kut
 Bárfai alakok
 Mérleg
 Baba diván
 Vizben uszó állatok
 Mángorló gép
 Fa kredenc
 Ékszer tartó csiszolt üvegből
 Levelező-lap album

Diszes tükrök
 Elegáns tentatartók
 Bársony emlékkönyv
 Csont toltartó
 Kézimunkakosár
 Faldiszek
 Tűtartó gyümölcs formába
 Fa és fémkeretek
 Bőr kézi táskák
 Legfinomabb bőr erszények
 Levélpapír dobozban
 Email tálcák
 Email gyufatartó szivarvá-
 góval
 Nickel gyertyatartó gyufa-
 tartóval
 Majolika gyertyatartó
 bronzal
 Színes és fehér kancsó
 Üveg és nickel cukortartó
 Porcukortartó nickel fogóval
 Diszes vajtartó
 Legyező
 s ezer meg ezer itt külön
 től nem sorolható tárgyak.

3353